teekäija

06.2017
hind 3 €
teek.ee
KRISTLIK AJAKIRI
AASTAST 1904

JUUNI

KÄRT JA SIILAS KASK toimivad südame järgi

Kaupleme Balti Jaama Turul ja Pärnus

Piiblipäevad taotlesid parimat vormi

Pärast mind... tuleb parem

Kaupleme Balti Jaama Turul ja Pärnus

■ Henri Lehtsaar, tänulikult Sõbralt Sõbrale meeskonna nimel ■ Fotod: Iren Mõttus.

Populaarse poeketi Sõbralt Sõbrale tunnusjooneks on pidev edasiminek. See on väljendunud uute kaupluste rajamises, meeskondade arengus ja eelkõige meie sotsiaalse visiooni kasvamises ning elluviimises. Ühe kaupluse avamine on huvitav aeg – palju planeerimist ja erinevaid läbirääkimisi –, kuid lõpuks oleme ikka imetlenud, kuidas neidki protsesse juhitakse Kõigekõrgema poolt. Seda kogesime taas maikuu jooksul, mil avasime kahenädalase vahega kaks uut suurt kauplust. Kuigi see periood oli pingeline, tundsime Jumala hoolt ja kandmist kõige selle keskel.

BALTI JAAMA TURG

Uueneval Balti Jaama Turul poe avamiseks alustasime läbirääkimisi juba aasta aega tagasi ja mõlemapoolse huvi tõttu paistis kõik laabuvat. Selle aasta alguses, kui oli viimane aeg panna lepingule allkirjad, seisime olukorras, kus kogu asi ähvardas katki jääda – teemaks tõusis kaupluse pühapäevane lahtiolek, millega me nõus polnud. Kuna kogu keskuses oli tegu vaid meile ainsa erandi tegemisega, siis saime ka nendest täiesti aru. Peale pikki kirjavahetusi ja kohtumisi tuli nendepoolne vastus: „Oleme teie pühapäevase kinniolekuga nõus, aga kuna teil on selleks ka väga konkreetne põhjus, siis võiksite seda ka kuidagi uksel kajastada." Tänaseks on meie kaupluse uksel väljas nende poolt kooskõlastatud silt: „Pühapäeviti peame Sõbralt Sõbrale meeskonnaga hingamispäeva. Loodame, et ka Sina leiad täna aega mõelda asjadele, mis on elus tõeliselt olulised. Taaskohtumiseni!" Kaupluse pidulik avamine toimus 19. mail ja selle käivitamine koos uue personaliga oli põnev kogemus.

Me usume, et Jumalal on varuks erinevaid viise, kuidas ka läbi selle poe inimeste elusid puudutada.

PÄRNU PAPINIIDU KAUPLUS

Seoses üüripinna omaniku vahetusega olime sunnitud eelmise aasta maikuu lõpuga oma Pärnu poe peale viit tegutsemisaastat sulgema. Otsisime uut sobivat kohta üle aasta, kuid linnas polnud pakkuda ühtegi sobivas suuruses ja asukohaga pinda. Novembris saime teada, et üle Eesti müüakse seoses ettevõttesiseste ümberkorraldustega kuus Säästumarketit. Kuna olime just olnud Rimiga erinevates läbirääkimistes, siis olime ühed esimestest, kellele see info edastati. Kuna tegu oli enampakkumisega, muutus meie jaoks hind küllaltki kiiresti liiga krõbedaks. Kuid me suutsime kaasata investori, kellega koostöös õnnestus pakkumine ka lõpuks võita. Sealgi oli tegu meiepoolse viimase pakkumisega, millest enamat poleks me suutnud. Kui tehing aprilli alguses lõpliku kinnituse sai, oli selge, et kaupluse enne suvehooaega avamiseks peame tegutsema kiiresti. Täna saame rõõmustada, et alates 2. juunist on peale aastast vaheaega Pärnus taas avatud Sõbralt Sõbrale kauplus aadressil Papiniidu 19.

Kuigi poodide ettevalmistusaeg on olnud pingeline, tunneme erilist rõõmu meie uutest töötajatest ja meeskonnast, kelle kaasabil saame aidata kohalikke kogukondi nii kaupluse kui ka erinevate sotsiaalprojektide abil. ■

Täiendav info kodulehel: sobraltsobrale.ee

4 Noored said proovida erinevaid töid – puudelõhkumist, riitade ladumist, sauna värvimist, metsa puhastamist, hoovi riisumist. Kui küsisime nendelt endilt, mis tööd teile kõige enam meeldisid, said kõige häälekama heakskiidu tööd puudega. „Ja nõnda ma nägin, et ei ole midagi paremat, kui et inimene on oma töö juures rõõmus, kuna see on tema osa" (Kg 3:22). Foto: Johanna Rosenvald.

6–9 Siilas ja Kärt on abielus olnud üle kümne aasta ning nende peres kasvab neli last – särav jalgpallur Leo (10), pere printsess Aliis (1), päikesekiir-suhtleja Klaus (3) ja vaikne trompetimängija Paul (11). Intervjuu toimumise ajal on lastest kodus ainult Klaus ja Aliis, teised on parajasti oma tegemistes. Foto: Anett Haljasorg.

14 Piiblipäevade tervik oli meeldejääv. Elu parima vormi teema lahtimõtestamiseks pakkusid Tähtvere linnaosa servas – künkal asuv Maaülikooli sporditempel ja park sobiva taristu. Huvitav oli kuulda, et aastaid tagasi saadi nägemus, et just see hoone saab olema ühel päeval kui kirik künkal. Foto: Kristina Noor.

SISUKORD

■ Esikaas. Kärt ja Siilas Kask oma 10. pulmaaastapäeval Saaremaal Püha kiriku aias – seal on ka nende laulatuse kirik. Foto: Heimar Siirak.

2 Kaupleme Balti Jaama Turul ja Pärnus Henri Lehtsaar

4 Eesti-vene laager-malev Nuutsakul Johanna Rosenvald

5 Püha Vaim juhib kogu tõesse Ermo Jürma

6 Kärt ja Siilas Kask toimivad südame järgi Tiina Kriste

10 Meist sõltub rohkem, kui julgeme uskuda Eduard Kakko

12 10 noortesõbraliku koguduse tunnusjoont Einike Pilli

13 Jüngriks olemine VI. Isiklik kutse Erki Tamm, Joosep Tammo

14 Piiblipäevad taotlesid parimat vormi Jakob Gill

16 Naised ja mehed kui Jumala teenijad Toivo Pilli

18 Radikaalse reformatsiooni kännumurdjate pärand 6 Andres Saumets

20 Pärast mind... tuleb parem Margus Mäemets

22 Heakskõneleja Remmel kaitseb usuvabadust Märt Saar

24 EELK kirikukongress Tartus Ermo Jürma

25 President Kaljulaid: Eesti kirikud on vabad tegutsema oma veendumuste järgi Meego Remmel

25 Mähe palvela sai tornikiivri Ruudi Leinus

25 Millal oleks hea pöörduda? Ristsõna

26 Seda kooli pole võimalik ilma palveta lõpetada Einike Pilli

28 Kohila suvefestivali kava

EESTI-VENE LAAGER-MALEV NUUTSAKUL

Johanna Rosenvald, Sõbra Käsi

Sõbra Käsi on alates 2013. aastast korraldanud 2 korda aastas lastelaagreid puudust kannatavatest peredest pärit lastele. Selle ajaga on vanemad lapsed juba laagri põhisihtgrupi vanusest välja kasvanud ja noorteks inimesteks sirgunud. Vaikselt on küpsenud mõte, et võiksime eesti-vene vanemate noortega süvendatumalt tegeleda. Nüüd on mõte juba ka tegudeks vormumas. Mai alguses (5.–7. mai) korraldasime pilootprojekti, milleks oli laager-malev Nuutsakul. Kutsusime kokku 10 eesti ja 10 vene noort. Põhieesmärke oli kolm: ühine töötegemine, olulistel teemadel rääkimine ja integratsioon. Laste tagasiside koosveedetud aja kohta oli ülimalt positiivne. See innustab taoliste ettevõtmistega edasi liikuma.

1 Enamik laager-malevas osalenud lapsi/noori kasvavad isata. Seepärast tahtsime kaasata koos noortega tööd tegema mehi, kes võiksid olla neile eeskujuks. Avo Rosenvald õpetas puid lõhkuma, korralikku riita laduma ja ka erinevatel puuliikidel vahet tegema. Pildil tutvustab Avo noortele kaasaegse kirve ja esimese Eesti Vabariigi aegse kirve erinevusi. Tema enda lemmiktöövahend on justnimelt viimane. Foto: Johanna Rosenvald.

2 Koostöös peitub jõud. Noored ütlesid, et õppisid malev-laagris koostöötamise väärtust ja olulisust. Omavahel said sõpradeks ka eesti-vene noored, kes väga püüdlikult omavahel suhelda proovisid. Kui jutud keerukamaks läksid, tuli vahepeal üksteisest arusaamiseks kasutada tõlgina kokka Merlet või leida muid mooduseid. Foto: Nina Jakovleva.

3 Mai esimesel nädalavahetusel ehk samal ajal, kui toimus meie laager-malev, olid ühtlasi ka üle-eestilised talgud „Teeme ära!", kuhu registreerusime meiegi. Mälestuseks said kõik noored endale tänukirja. Foto: Mirjam Link.

4 Pärast palga maksmist palusime noortel kirjutada paberile, mida nad teenitud rahaga plaanivad teha. Plaane oli väga erinevaid – alates soovist osta endale uued jalgpallisaapad kuni selleni, et osta oma heale sõbrannale sünnipäevakingitus. Siin on vene neiu Kristina poolt kirjapandu. Foto: Johanna Rosenvald. ■

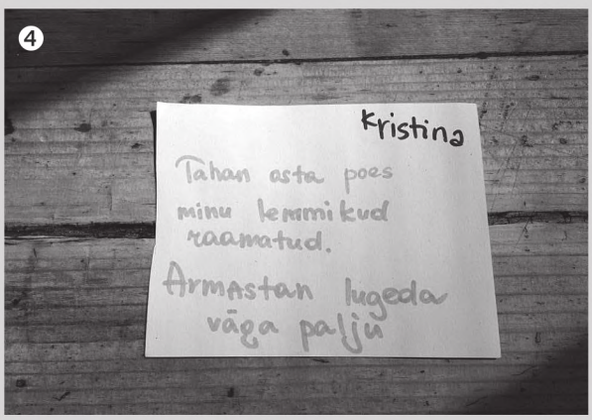

teekäija

teek.ee
6/2017 (287)
ISSN 1736-1605
Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu väljaanne

Peatoimetaja: Ermo Jürma
Tel 56220045
e-post: ermo@teek.ee

Toimetusrühm:
Märt Saar, Toivo Tänavsuu, Leho Paldre, Hele-Maria Taimla

Keeletoimetaja: Tiiu Palm

Toimetuse aadress:
Koskla 18, 10615 Tallinn
Tel 6700698

Trükk: AS Rebellis

Kujundaja: Päivi Palts

TELLIMINE
- Teekäija kodulehelt: teek.ee
- pangaülekandega: Eesti EKBK Liit, Swedbank EE732200001120064572 (selgitusse: oma nimi ja aadress, kuhu ajakirja tellitakse)
- EEKBKL kantselei: tel 6700698
- koguduste kaudu

Tellimishinnad:

1 aasta (11 numbrit):	25 €
poolaasta (6 numbrit):	14 €
pastori- ja sõbratellimus:	20 €
Skandinaavia, Euroopa:	45 €
Kanada, USA:	60 €

Reklaamihinnad:

	1 lk	½ lk	¼ lk
4 värvi	64 €	42 €	25 €
2 värvi	38 €	22 €	13 €
1 värv	25 €	16 €	10 €

PÜHA VAIM JUHIB KOGU TÕESSE

Ermo Jürma, peatoimetaja

Püha Vaim juhib meid Jumala saladuste poole.

Aeg-ajalt püüame endale ette kujutada Jumalat, küllap oleme seda kõik teinud. Aga me ei suuda seda üksinda ega ka mitte kõik üheskoos. Kui me saaksime kõigi aegade kõikide inimeste kõik kogemused kokku panna, kõik targad raamatud kokku võtta, kõik kõrged unistused juurde liita – ometi Jumalani me ei küüniks. Piltlikult öeldes: maa pealt taevasse on redel vaid inglitele, mitte inimesele (1Ms 28).

Samas esitavad juba minu oma elu olukorrad ja kohustused igal päeval piisavalt väljakutseid. Enamasti pole nendes ainult üht valikut, üht teed, s.t ka maine inimelu on päris keeruline. Vahel tahame midagi selgeks rääkida, soovime teistelt inimestelt selgitusi kuulda, aga need arutlemised jõuavad kuskil piirideni. Oma mõtete ja sõnadega jääme vahel pealtnäha üsna lihtsategi asjadega jänni.

Pärast kolme intensiivset kooli- ja praktikaaastat avaldas Jeesus oma jüngritele, et tal on neile veel palju öelda. Aga nad ei tule selle taipamisega veel toime. Siis andis ta suure tõotuse: „Aga kui tema, Tõe Vaim, tuleb, juhib ta teid kogu tõesse" (Jh 16:13).

Pole kahtlust: Püha Vaim juhib meid Jumala saladuste poole. Pühapäeval pärast Nelipüha tähistab kristlik maailm Kolmainupüha ja sealt edasi loendavad kirikukalendrid pühapäevi. Juba selle püha sünnilugu on väga rikkalik, mitmekülgne – isegi vastuoluline. See kätkeb endas palju mõtteid, ettekujutusi, pilte. Jumal on igavene ja kõikjalviibiv, püha ja õiglane, pikameelne ja täis heldust. Tema ülevus esitab väljakutse meie mõistusele ja südamele.

Sõnapaar „kogu tõde" on väga laetud. Üks ajab selle jälgi raamatutes, teine katsetab roosikasvatuses, kolmas mõistatab abikaasa juures, neljas uurib kosmoloogiat jne. Inimene võib tõde ja õigust otsida-kirjutada viis köidet ja kogu elu – ning mitte leida.

Kuid Jumal töötab meiega eriliselt oma Vaimu läbi. Vaimust inspireeritud Pühakiri tunnistab: „Jumal on armastus" (1Jh 4:8, 16). Suurt ja võimast Jumalat on seal nii lihtsalt kirjeldatud – vaid ühe sõnaga.

Kuigi me ei suuda piisava selgusega kujutada ette Kolmainu Jumalat, siis seda lugu, kuidas Jumal on meid armastanud ja kuidas meie oleme üritanud armastada Jumalat ja kaasinimest, oskab igaüks, kes on avanud end Pühale Vaimule.

Augustinusele kuulub lause: „Armasta ja tee siis, mis sa tahad!" Astudes armastuse radu, jõuamegi lähemale kogu tõele. ■

Kärt ja Siilas Kask toimivad südame järgi

Tiina Kriste, Kohila kogukond

Perekond Kask Kohila baptistikoguduse aias. Foto: Anett Haljasorg.

On juunikuu algus ning istume Kärdi ja Siilasega Kohilas ühe väärika maja korteris. Õunapuud akna taga on täies ehtes ja me joome Kärdi tehtud värsket piparmünditeed. 10 aastat on möödunud viimasest Teekäija artiklist Siilasega. 2007 lõpetas ta töö EKB Liidu noortejuhina. Täna, 10 aastat hiljem, on Siilase ja Kärdi pere ees uus kutsumus. Sellest järgnevalt juttu tulebki.

Kohila on Eesti suurim alev (u 3500 elanikku). Siin on kaks kogudust – õigeusu kogudus ja peatselt oma 110. aastapäeva tähistav Kohila baptistikogudus ning ka kaks kooli – Kohila Gümnaasium ja viis aastat tagasi asutatud kasvav kristlik erakool Kohila mõisakool ning kaks lasteaeda – kõigi nendega on kokkupuudet nii Kärdil kui Siilasel.

Istume intervjuuks kokku põneval ajal – Kohila baptistikogudus on alates aasta algusest otsinud endale pastorit ja selle käigus on jõutud tõdemuseni, et tegelikult on vaja kahte ning kogudus on valinud Siilase teiseks pastoriks Viljar Lihti kõrvale.

Siilas ja Kärt on abielus olnud üle kümne aasta ning nende peres kasvab neli last – vaikne trompetimängija Paul (11), särav jalgpallur Leo (10), päikesekiir-suhtleja Klaus (3) ja pere printsess Aliis (1).

Intervjuu toimumise ajal on lastest kodus ainult Klaus ja Aliis, teised on parajasti oma tegemistes.

Kärti ja Siilast koos vaadates meenutame naljakaid seiku sellest, kuidas väikesekasvulisele Kärdile pakutakse kord Siilase tütre rolli või siis küsitakse ühistranspordis õpilaspiletit. Kord küsis üks Kohila koguduse uus liige, kas Siilasel naine ka on – teda on pühapäeviti ainult lastega näha...

Tänaseks on Siilas olnud üle viie aasta Kohila mõisakooli eestvedaja ja hinnatud poisteklassi õpetaja.

▲ Siilase klassis õpib 11 poissi, tal on koolis ka vahel poistega müramisetund ja Siilas käib poistega iga päev ja iga ilmaga õues. Foto: Helen Link.

Siilas ja Kärt on olnud koguduse töötegijad päris pikka aega.

Kärt on põlisest Kohila suguvõsast, tema vanavanaisa oli Kohilas õigeusu koguduse preester ja ta on sisuliselt kasvanud pühapäevakoolilapsest pühapäevakooli eestvedajaks. Igapäevaselt töötab ta väga pühendunult Sipsiku lasteaias, kuid praegu on lastega kodus. Kärdi missiooniprojektiks on olnud peaaegu 10 aastat iga-aastane kirikupühade tähistamine koguduses, kus kogudust külastavad mõlema lasteaia kõik rühmad ja algklassid.

Kärt: Kristlike pühade tutvustamine on oluline, sest nii õpivad lapsed tundma pühade sisu ja tähendust. Hea, kui nendest jääb positiivne mälestus ning kui tead, kus kirik asub, ja julged sinna sisse minna.

Siilas (saab peatselt 35) on Paide poiss, kes kasvas üles 6lapselises peres. Isa oli aastaid Koeru koguduse pastor ning ka Siilase kaks venda on pastoriteks – Margus Jõgeval ja Siim Hiiumaal.

Mida oled isalt ja vendadelt õppinud?

Siilas: Isalt olen kõige rohkem õppinud sihikindlust, et ei tasu alla anda ja et tuleb elada nii suure veendumusega, et sa ei lase end kõigutada. Ka siis, kui saal oleks tühi, jutlustad tühjale kirikule.

On väga tähtis, et pastoril oleks kontakt kohaliku elu ja kogukonnaga. Lapsepõlves elasime Paides ja isa töötas Koeru koguduses. Siis kogesime, et viljakad sidemed saavad tekkida vaid kohapeal elades.

Kohilasse tuli Siilas umbes 13 aastat tagasi, kui hakkas noorsootööd tegema, aga tema kohtumine Kärdiga ühes pühapäevakooli laagris eestvedajana oli juba ka südame Kohilasse toonud.

Siilas: Enda puhul olen näinud, et mul on kontakt inimestega. Alustasin päevakeskuses laagrite läbiviimist ja ringitegevust, seal tekkisid kontaktid lastega ja siiamaani olen igal aastal teinud poisteringi. Esimestest poistest on saanud juba lapsevanemad. Nüüd nad toovad oma lapsi poisteringi või kooli.

Kontaktid tekkisid ka tänu tööle, kui olin vallas haridusnõunik. Selles suhtes tunnen, et olen omaks võetud. Käin mööda tänavat ja vaatan, et ei saa paljudest teretamata mööda minna.

Peale noorsootööd oli Siilas 1,5 aastat Kohila valla haridusnõunik. Tema üheks kujundajaks oli nn Ülo kool.

Siilas: Minu kujunemist on väga mõjutanud Ülo Vooglaid. Kui olin haridusnõunik, tuli ta igal nädalal minu töö juurde ja oli mulle mentoriks. Temalt õppisin rohkem kui ülikoolis kokku. Need kokkusaamised ei olnud kokku lepitud, aga ühel hetkel sain aru, et ta külastab mind sihipäraselt. Kohtumised temaga mõjutasid mind. Ta avas mu mõtlemist kastist välja, pani teistmoodi nägema maailma, inimesi, põhjuseid ja seoseid.

Tänaseks on Siilas olnud üle viie aasta Kohila mõisakooli eestvedaja ja hinnatud poisteklassi õpetaja.

Siilas: Mina ja mõned lapsevanemad alustasime mõisakooliga umbes viis aastat tagasi. Grupp lapsevanemaid tahtsid teistsugust kooli ja meid toetas Vanalinna Hariduskolleegium. Tulin palgatöölt ära ja töötasin pool aastat vabatahtlikult kooli heaks, kuni saime koolitusloa.

Kärt: Siilas on olnud mõisakooli sünni juures. Ta uskus selle vajalikkust algusest peale. Selle kooli sünd oli ime. Mäletan, kuidas ta suvel kirjutas õppekavasid. Sel hetkel, kui oli kooli õnnistamine, see tähendab 1. septembril, saabus koolitusluba.

Siilas: Töötasin üheksast üheksani. Lisaks õppetööle oli ehitamine ja remont. See oli väga intensiivne periood ka meie pere jaoks. Kui saime koolitusloa, siis otsustasin kooli juhtimise asemel pühenduda ainult õpetamisele ja perele.

Mõisakooli esimesed lapsed lähevad sel sügisel V klassi ja sügisest on õpilasi juba 130 ringis. 2/3 lastest tuleb mittekristlikest kodudest. Nüüd on kristlik keskkond nende jaoks tuttav, see on kultuuri loomulik osa. Samas tegin seda kooli ka oma laste pärast – Paul lõpetas sel aastal neljanda klassi ja Leo kolmanda. Neile seal meeldib.

Kärt: Mina näen, et Siilase missioon on usuõpetus, mida ta annab kõikidele klassidele. Siilas saab suurepäraselt kontakti lastega, kes pole kodus varem usuga kokku puutunud. See on väga suur roll ja võimalus. Lapsed kasvavad kristlikus keskkonnas. Kui üks tema õpilastest kuulis, et Siilas valiti pastoriks, siis ütles ta, et see peabki nii olema, sest õpetaja Siilas tunneb ikkagi kõige paremini Jumalat.

Ma näen mõisakoolis, et seal on

◂ Klaus ja Aliis saavad hästi läbi, Klaus oskab hästi Aliisile nalja teha. Foto: Merikene Annuk.

head suhted laste ja õpetajate vahel ning sellele pööratakse tähelepanu. Mina olen tänulik ja õnnelik, et mu lapsed saavad selles koolis käia. Nad tunnevad end seal turvaliselt, nad saavad olla need, kes nad on, ega pea häbenema oma usku.

Miks olla täna õpetaja?
Siilas: Õpetaja saab suunata õpilaste arengut ja anda võimaluse nendes oleva potentsiaali väljatulemiseks. Õpetaja saab näha uusi algusi ja seda, kuidas lapsed hakkavad kujunema. Kõige raskem on see, et lõppresultaati ei näe. Näed, kuidas aasta jooksul on kellegi etteütlused paranenud, aga kuidas ta inimesena on välja kujunenud, jääb ikkagi varjatuks. Seepärast ongi vaja õpetajatel leida võimalusi, et noored end leiaksid.

Kärt: Mina lasteaia õpetajana näen, et lastetöö on väga oluline, sest rajatakse vundamenti kogu eluks. Lasteaias on kõige olulisem väärtuste õppimine ja sotsiaalsed suhted laste vahel.

Hästi oluline on see, et saad toetada lapse arengut ja olla ta kõrval. Eriti eelkoolieas, et laps tunneks end turvaliselt ja hästi. Laps veedab lasteaias pikki päevi, vahel isegi rohkem kui koos oma vanematega. Oluline on, et see keskkond oleks arengut toetav ja positiivne. Minul paneb silmad särama see, kui lapsed on avatud ja uudishimulikud ning imevad infot, mida neile annad, ning peegeldavad seda tagasi. Siis näedki kiiret arengut ja progressi. Õpetajatöö ei ole kunagi rutiinne, vaid on alati vaheldusrikas, huvitav ja uus.

Lasteaiatöö paneb Kärdi särama ja tegutsema.

Mis on üks elusalm ehk juhtmõte, mis on teid elus aidanud?
Siilas: Kunagi ütles Henri Laks ühel kontserdil: *Elada iseendale on mõttetus, elada teistele on elu.* See on siiani meeles.

Kärt: Siilase puhul on see nii, et ta mõtleb igas valdkonnas pigem teistele kui endale.

Siilas: See on kodust tulnud, teistega arvestamine, teistele tegemine, rõõmu kogemine sellest, et saad teistele midagi anda.

Kärt: Minu jaoks on olnud oluline mõte see, et me *oleme loodud millegi kõrgema jaoks, et armastada ja olla armastatud* (ema Teresa). Seda olen ma oma elus kogenud ja kui olen kogenud Jumala armastust oma elus, siis seda soovin jagada teistega.

Kohila koguduses on esimene poolaasta olnud otsimise aeg. Otsitud on pastorit. Mis te arvate, kuidas peaks üks kogudus tegutsema, kui ta otsib pastorit?
Siilas: Arvan, et pastori otsing algab palju varem ehk järelkasvu kasvatamisest. Võime loota, et pastorid roteeruvad kogudusest kogudusse. Kuid me teame, et meil pole nii palju pastoreid, neid on vähem kui kogudusi. Suuremas koguduses on võimalus kasvada ja olla kasvatatud ning ka töötegijaid välja saata. See tähendab missioonimõtteid ja põhimõttelist otsust, et panustatakse inimestesse.

Siilas on olnud Kohila koguduse diakon 2009. aastast ning on olnud koguduses pühapäevakooli ja poistetöö eestvedaja. Siilase juhtimisel on poisid käinud ellujäämislaagrites ja ehast koiduni palverännul Tallinnast Kohilasse... Räägi oma kutsumisest vaimulikule tööle?
Siilas: Vaimuliku kutse teekond algas kodust, seal anti palju ülesandeid. Minu selgem kutsumine algas 20 aastat tagasi liidu suvefestivalil pappkastide tõstmisest, seejärel hakkasin laste- ja noortetööd tegema.

Kui olin 10. või 11. klassis, siis toimus Riias Billy Grahami evangelismi konverents. Isa võttis mind ja ka teised lapsed kaasa. See oli selline eriline ko-

gemus. Ma ei mäleta tagantjärele väga palju sisu, aga seda tunnet mäletan. Sain näha suuremat kristlikku kogudust. Et kristlik maailm on suurem kui Koeru kogudus.

Samuti on pühapäevakooli- ja noortetöö mulle aluse pannud. Tegime koos Rakke kogudusega noortelaagrit ja mäletan, et Gunnar Kotiesen tuli jutlustama. Vaatasin teda ja mõtlesin, et tahaks ka olla selline mees! See on siiani eredalt meeles.

Ülikoolis käies olin Nõmme koguduses. Urmas Roosimaa oli Nõmmel abipastor. Ta küsis, kas oleksin nõus olema Nõmme noortejuhiks, aga asjad hakkasid liikuma Kohila poole. Õppisin noorsootööd, sain siia praktikale. Lapsed ja noored on siiamaani südames olnud.

Koguduse juhatuses olles ja pühapäevakooli tehes olen suurema koguduse elu ja igasugu probleeme näinud ja need on palju õpetanud. Kogemused, mida kõrvalt olen näinud, on avardanud. Pastoritööd ei alusta ma üksi, vaid koos Viljariga, seetõttu on lihtsam. Olen elus ühe matuse läbi viinud, aga eks ees seisab õppimise aeg.

Pastoriks saamisel kinnitas mind ja lõpliku tõuke andis see, et paar koguduse liiget said prohvetliku nägemuse. Kui kogudus otsib, siis antakse ka lahendus.

Samal ajal, kui Siilas tegi otsuseid, oli Kärt Aliisiga kolmenädalasel reisil Balil oma õde külastamas. Siilas oli teiste lastega kodus.

Kärt: Minu jaoks tuli lõppotsus ootamatult – kogu asi toimus siis, kui mind polnud kodus. Teisest küljest oli see küpsemise protsess. Jumal kinnitas mind eemal olles, sain selguse-kindluse ühe unenäo kaudu.

Kärt: Siilase kodus oli nii, et kõik lapsed läksid alati kirikusse koos vanematega. Ja seda joont on ta ka meie peres hoidnud. See on kindel otsus ja põhimõte, et kõik lapsed tulevad kirikusse. See on nii loomulik, et teisiti ei kujuta ettegi. Kõik meie lapsed on paarinädalasest saadik kirikus käinud. See on keskkond, kus nad on üles kasvanud, see on laste jaoks parim keskkond. Mul on hea meel, et nende sõbrad on kirikus ja see on nende kodu. Näiteks, kui Paul on olnud pühapäeval mõne sõbra juures külas, siis ta on palunud, et issi tuleks talle järele ja viiks ta kirikusse, et ta saaks pühapäevakooli minna.

Kui te peaksite üksteist iseloomustama, siis kuidas seda teete...

Kärt: Siilas on tasane, aga väga sügav. Temas on palju aardeid peidus. Aastatega oleme kokku kasvanud, aga näen, et temas on ikka midagi uut, mida avastada. Minu esimene pikk eemalolek sel kevadel võimaldas mõista, kui väga me teineteist igatseme.

Mina olen väga õnnelik, et mul on selline perekond. Siilas on suurepärane isa. Temas on mingi eriline tarkus õpetada, juhatada lapsi, temas on kannatlikku närvi ja tasakaalukust. Lapsed kuulavad teda ja ta oskab ennast kehtestada läbi headuse.

Mina võin lugeda raamatuid, kuidas midagi teha, aga Siilasel on see tarkus loomupäraselt olemas.

Siilas: Kärt on hästi igatsev Jumala järele, vaimuinimene. Lapsed on tema elu. Ta oskab väga hästi lastega kontakti saada. Lasteaiatöö ongi tema hobi ja armastus. See paneb ta särama ja tegutsema. Ja ta annab endast kõik, et lastel oleks hea ja saaks oma tööd hästi teha. Näen seda armastust tema südames.

Kuidas te puhkate ja oma armastuse eest hoolitsete?

Kärt: Me oleme mõlemad looduseinimesed. Kõik suved me veedame koos. Juulikuu on puhkusekuu. Siiani oleme igal aastal olnud Saaremaa suvekodus. Et minna teise keskkonda, elada metsaelu ja olla seal koos oma perega. See on meeldinud.

Meil on ühised väärtused ja meie töö on seotud lastega.

Siilas: Puhkame tõesti looduses viibides. Kodu lähedal meeldib meile Kõnnu järve ääres käia.

Head retsepti pole. Oleme tavalised inimesed. Meile on tähtis, et räägime läbi ja lahendame. Pahandamine ei tähenda suures pildis paljut. Jumal on meid kokku pannud ja nii me oleme.

Soovime Siilase ja Kärdi perele hoidmist ja õnnistust! ■

> Kõik meie lapsed on paarinädalasest saadik kirikus käinud.

▼ Eelmisel kevadel Aliisi (3 nädalane) õnnistamine emadepäeval koduaias. Foto: Egle Matetski.

Meist sõltub rohkem, kui julgeme uskuda

- Eduard Kakko, Suigu koguduse pastor
- Foto: Urmas Saard.

Kallis Teekäija lugeja! Soovin sulle Nelipüha õnnistust, Jumala Püha Vaimu elustavat puudutust, Jeesuse armu ja rahu mõtetega: *„Kuid ma ütlen teile tõtt: teile on parem, et ma lahkun, sest kui ma ei lahkuks, ei tuleks Lohutaja teie juurde, aga kui ma ära lähen, siis ma saadan tema teie juurde. Ja kui ta tuleb, siis ta toob maailmale selguse patu kohta ja õiguse kohta ja kohtu kohta: patu kohta, et nad ei usu minusse; õiguse kohta, et ma lähen Isa juurde ja teie ei näe mind enam; kohtu kohta, et selle maailma vürst on süüdi mõistetud" (Jh 16:7–11).*

Jeesus soovib meile öelda tõtt.

Usklike inimestena vajame Lohutajat, eestkostjat ja julgustajat, kes aitaks meil siin kaduvas maailmas püsida usus, et Jeesus Kristus on tõesti Jumala Poeg. Kohe Jeesuse kuulutuse alguses tekkis talle hulk vastaseid. Sellele olid viidanud ka Vana Testamendi ettekuulutused. Jeesus hoiatab oma jüngreid, et neidki ei kohelda nende usu pärast paremini kui nende isandat.

See, millist eeskuju me maailmale anname, sellisena õpib maailm tundma pattu, aga ka Jumalat kui kohtumõistjat ja halastajat.

Maailm ja ka meie vajame selgust ehk tõde patu kohta. Pilaatus küsis kohtumõistmise loos Jeesuselt: „Mis on tõde?" (Jh 18:38). Ootamata vastust, läks ta välja rahvahulga ette ja püüdis Jeesust vabastada.

Kuigi me tunneme ära tõe, pole me suutelised oma lihalikus ihus tõde kaitsma. Me suudame teha vaid kompromisse. Tänane keelepruuk iseloomustab meie vaimset, poliitilist ja majanduslikku olukorda: „tõejärgne ajastu" või ka „tõejärgne ühiskond". Tõde enam ei võidutse. Tõde on tänases maailmas kuulutatud kaotajate vooruseks. Meie presidendi arvates olevat Eesti julgeoleku garantiiks jumalatus ja uskmatus. Teisisõnu „ilmalik riik", nagu ta meie elu siin Maarjamaal islami terrorirünnakute valgel iseloomustab.

Piibel seostab patu mõiste eelkõige uskmatuse, täpsemalt Ainujumala ja tema Poja Jeesuse Kristuse eitamisega. Jeesus hoiatas korduvalt oma jüngreid eksitaja eest.

Jeesus andis Püha Vaimu tuleku tõotuse just sellistele nõrkadele inimestele, et neid ja meid tugevaks teha. Me ei tohi endid täna jüngritest paremaks ega ka halvemaks arvata. Me oleme Jumala tööriistad, kelle kaudu Püha Vaim ilmutab maailmale tema pattu. Ilmutuse mõõdupuuks on kristlik kogukond. See, millist eeskuju me maailmale anname, sellisena õpib maailm tundma pattu, aga ka Jumalat kui kohtumõistjat ja halastajat.

Jeesus räägib meile Jumala õiguse mõiste õigest mõistmisest. See on alati seotud Jumala otsusega inimese suhtes, mis väljendub käsus armastada Jumalat ja kaasinimest kui iseennast. Püha Vaim ilmutab usklikele, et Jeesuse lunastustöö oli meie päästmise ja õigeksmõistmise ainus võimalus.

Tänase ilmaliku, aga ka teatud kristlaskonna mõttekultuuri keskmeks on inimõiguste mõiste. Selle vaatenurga amoraalsemaid külgi on lääne õigusruumis „muulaste inimõigused", mida vastandatakse põlisrahvaste sallivuskohustusega kõigi ja kõige vastu, arvestamata nende inimõigusi. Elame seetõttu sügavas konfliktis oma liigikaaslastega. Ka Jumala rahvas on neis küsimusis lõhestatud. Vajame Püha Vaimu tarkust, et mitte sooritada ligimesearmastuse ja külalislahkuse egiidi all enesetappu.

Paavst Franciscus leidis, et pagulasabi on Euroopas liialt vähe ja pööras sõjapõgenikele 2016. aasta kannatusnädalal olulist tähelepanu.

Venemaa patriarh Kirill märkis 2016. aasta märtsis, et inimõigused on „globaalne ketserlus" ja et õigeusku tuleb kaitsta „ülemaailmse inimesekummardamise lahkusu" eest. Tema hinnangul on alanud „Jumala revolutsiooniline väljakihutamine inimese ja ühiskonna elust", kuna tänapäeval on tõe universaalseks mõõdupuuks saanud inimene ja tema õigused – see aga on üks idolaatria vorme, „mille tagajärjeks võivad saada apokalüptilised sündmused". Kirilli sõnul on problee-

miks see, et paljudes riikides kaitstakse seaduse jõul „inimese õigust igale valikule, sealhulgas ka kõige patusemale, mis on vastuolus Jumala käsuga".

Võiksime siin mõelda patriarh Kirilli seisukohtade valgel näiteks meie kooseluseadusele või ka uuele lastekaitseseadusele, millega meie seaduseandja pretendeerib parimatele tulemustele Euroopa Liidus. Võib lisada veel rea majanduseksperimente ja muid poliitilisi suundi, mille jõustumisel saabuvat lubaduste kohaselt meile õnn. Selliste projektide puhul ei arvestata isegi rahva enamuse arvamuse ja soovidega, vaid neid lahterdatakse kui teisitimõtlejaid tagurlaste ja venemeelsete hulka.

Selles segipaisatud maailmas vajavad lihtsad inimesed jumalikku tõde. Siin toimuv saab teoks ju „kellegi" huvides ja vahel suure vale ning pettusega. Me teame, kes see valetaja on. Mõistlikud argumendid lükatakse kõrvale ja asjaajamine antakse inimeste kätte, kes ei hooli kellestki ega millestki. Nad isegi ei argumenteeri, vaid viitavad mingitele uuringutele või uurimisvajadustele.

Usklikud võiksid seda kõike võrrelda igasuguste usuvastaste teooriatega, mille sihiks on alati olnud Jumala eitus. Tuletage meelde, kuidas meid veel hiljuti on peetud tagurlikuks elemendiks ja kuidas meid on tõrjutud kõrvale ühiskondlikest otsustest. Petisele on alati oluline leida keegi teine kahjur, kes inimestelt nende õnne ja vabadust tahab röövida.

Me kõik teame röövli kommet mängida õnnetut ja abitut, paljaks röövitut ja haavatut. Samaariamees piibliloos oli õnneseen, sest inimene, kes tema abi vajas, oli tõesti abivajaja, mitte kaval ründaja. Kristlasi on kõige lihtsam manipuleerida ligimesearmastuse nõudega, samaariamehe eeskujuga jne. Me elame hetkel enamuses selle tundega, ka mina, et abivajajat tuleb aidata. Oleme ise läbi aegade teistelt abi saanud ja see on parim, mida võime teiste heaks teha. S.o see, mis inimesi heas mõttes ühendab. Samaariamehe lugu on hea pilt Jumala hoolitsusest inimese eest ja see eeskuju on kristlastele suureks eesõiguseks teenida kaasinimest igas olukorras, küsimata, kes see abivajaja tegelikult on. Aga siiski – samaariamees ei viinud hädalist oma koju. Jumalik tarkus ja ettehooldus annab meile õiguse kaitsta oma kodu ja perekonda.

„Selle maailma vürst on süüdi mõistetud." – Seda mõtet võiks lugeda selle lühikese kirjakoha võtmeks. Jumal on oma vaenlased juba süüdi mõistnud nende jumalavastasuse ehk patu pärast, teadlikult tõe salgamise ja selle väänamise pärast.

Nelipüha hommiku uudised käesoleval kevadel:

- Londoni kesklinnas leidis laupäeva hilisõhtul aset kaks terrorirünnakut, mille tagajärjel hukkus seitse ja sai viga vähemalt 48 inimest. Lisaks sai surma ka kolm terroristi, kes tapeti politseinike poolt. Terroristid sõitsid suurel kiirusel autoga rahva sekka. Pärast peatumist hakkasid nad suurte nugadega ettejuhtuvaid inimesi pussitama.
- Moskvas laskis purjus mees maha kaheksa inimest.
- Eestis ajas purjus autojuht alla kolm teismelist jalgratturit ja põgenes sündmuskohalt... jne.

Erinevalt Jumalast, soovitame esimese näite puhul inimestel uue reaalsusega harjuda ja teisel kahel juhul mõistame kohut kurjategija üle täie rangusega. Jeesus räägib maailma petlikkusest ja selle jumalatu elu hävitamise paratamatusest kui kohtust, aga ta ei seo jüngreid või usklikke otseselt maailma asjadest lahti. Meie päralt on aga Jumala Vaim, kes ilmutab Jumala tõde meile ja meie kaudu uskmatuile niivõrd, kui see võimalik on. Seepärast ei saa selles kaduvas maailmas ka ükski usklik, kogudus või kirik pretendeerida jumaliku tõe ainuesindajaks, sest oleme kõik ekslikud ja sõltuvad Jumala armust. Küll võime ja peamegi ütlema selle maailma valitsejaile julgelt seda, milles nad eksivad ja mis on nende patt. Tõsi, see võib osutuda raskeks, sest just Jeesuse ristisurm oli see, kus mehed lõid enesele vastu rindu ja kahetsesid pattu, et olid süütu risti löönud. Kas julgeme usklikena Jeesuse eeskuju järgida?

Kokkuvõtteks usun, et meie kristlik põhimõttekindlus avalikus elus on oluliselt suurema tähendusega, kui julgeme uskuda. Ootaksin täna, et kristlik kirik ilmutaks Pühast Vaimust antud Jumala tõde selle kohta, mis tegelikult maailmas toimub. Kuidas ja millega selle maailma vürst meid eksitab. Meil on sageli kiusatus kaasa minna populistlike otsustega, sest siis pääseme tunnustatuna pildile, kuid oluliselt raskem, aga tähtsam, on Jeesuse kombel astuda ristiteele ja kuulutada Jumala tõde nii päästmise kui kohtu kohta ja käia Püha Vaimu juhtimisel Jumala armus ja tões. ■

Selles segipaisatud maailmas vajavad lihtsad inimesed jumalikku tõde, et ennast kaitsta.

▲ Taevaminemispühaeelsel kogudustevahelisel meeste palveõhtul/rännakul peatuti Elva paisjärve ja Vaikse järve ristimiskohtades, kus palvet juhtised vennad, kes seal olid ristitud. Foto: Ermo Jürma.

10 noortesõbraliku koguduse tunnusjoont I

Einike Pilli, KUSi rektor

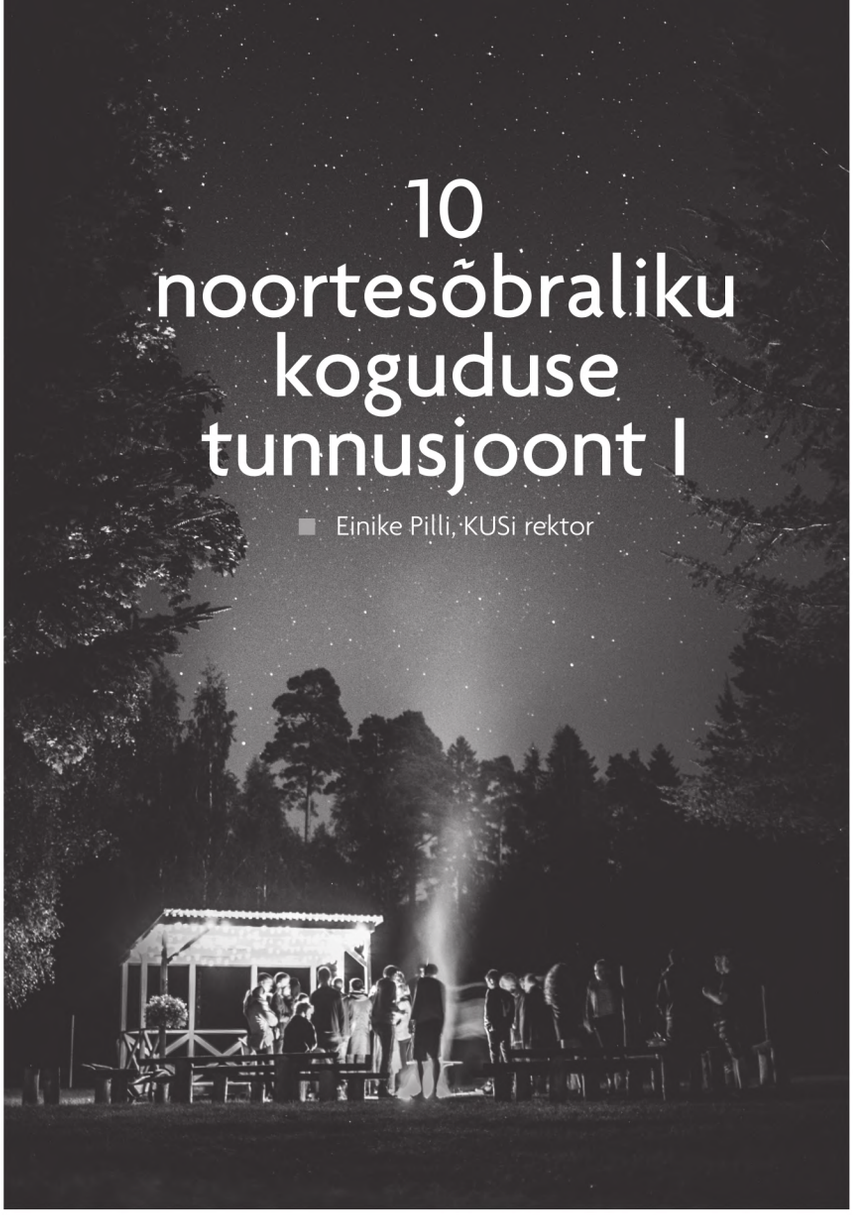

Lõkke ümber on kogunetud läbi aastasadade. Muutuste kõrval on ka midagi püsivat. Foto: Anete Palmik.

EKB Liidus on rajatud mitmeid noortekogudusi. See on suur rõõm, kui noored juhid on järginud Jumalalt saadud kutsumust. Ja alati jõutakse rohkemate inimesteni kahes kui ühes koguduses. Rõõmule vaatamata on mõistetav ka mahajääjate kurbus. Ehk isegi hirm, et ka järgmised hakkajad noored lähevad oma teed. Neis tunnetes on ka küsimust, kas me tegime midagi valesti? Aga veel olulisem on küsimus: kuidas võiks noored ennast ka traditsioonilise koguduse keskel hästi tunda? Isegi nii hästi, et nad kutsuvad sinna julgelt oma sõpru?

Frank Powell on kirjutanud internetiartikli kümnest tunnusest, mis on iseloomulikud kogudustele, kust võib leida noori. Olen seda materjali adapteerinud ja palunud eesti noortel neid tunnuseid kommenteerida.

1. SEAL EI SEISTA VASTU MUUTUSTELE

Noored ei saa aru, miks ei muudeta ebaefektiivseks muutunud asju – olgu selleks tööharu, jumalateenistuse vorm või terve kogudusekultuur. „Nii on alati olnud" – ei ole argument. Nende jaoks ei ole „traditsioonil" ajalugu, mis selle väärtuslikuks teeb. Vastupidi, kui nad näevad, et traditsioonid takistavad arenemist, hakkavad nad neid vaenlasteks pidama. Maailma muutmiseks on vaja muutusi ja noored saavad sellest aru.

Kadi (23): Ma olen leidnud ennast teoloogiat õppides küsimas, kas see või teine asi on lihtsalt traditsioon või on sellel ka loogiline piibellik põhjendus? Tihti tundub koguduses tehtav ja Piiblist loetu kuidagi erinev. Ma ei ütle, et traditsioon on halb, aga vahel tundub see kammitsev ja üldse mitte nii orgaaniline kui Piiblis.

Laura (26): Noored ei taha asju muuta „muutmise pärast" – neil lihtsalt tekib palju ideid, mida nad tahaksid katsetada. Vanemat põlvkonda hirmutab tihti noorte vähene (elu)kogemus. Vahel võib see aga olla hea – noored on piisavalt rumalad, et uskuda, et „Jumal teebki seda, mida ta on lubanud". Nii võib näiteks mõnest noorte hullumeelsest tänava-aktsioonist kerkida esile rohkesti evangeelset vilja.

Joonatan (24): Mulle pole muutused küsimus sellest, et tahame olla väga kaasaegsed, vaid märk sellest, et me ei tohi olla mugavad. Kui muutused pole oodatud, on kogudus mugav ja see, milleks meid on kutsutud, on mingil määral läinud kaduma. Kardan, et siis on kogudus vaid koguduseinimestele, aga enam mitte maailmale meie ümber. Kohalik kogudus peaks olema maailma lootus ja selleks on meil vaja pidevalt muutuda, et ümbritsev kultuur võiks mõista, mis see lootus on.

2. SEAL ON SELGE TULEVIKUVISIOON

Noored pole valmis investeerima kogudusse, mis ei unista suurelt. Nad on kogenud, et Jumalaga koos on suured asjad võimalikud. Seepärast ootavad nad, et koguduses luuakse ühiselt visiooni ja julgustatakse selle suunas liikuma. Nad usuvad, et Püha Vaim võib toimida ka planeerimise, mitte ainult tegutsemise käigus.

Karina (21): Koguduse motolause ja eesmärgid ei ole visioon. Kui me usume Jumalat, siis peaksime olema valmis uskuma ka kõige võimatumat. Jumala käes ei ole ükski asi võimatu (Lk 1:37), miks me siis unistame nii väikselt?

Kadi: Millennium-i ja Z-generatsiooni noori käivitavad mõtted, mis on nendest suuremad. Nad elavad põhimõttel: „Ma tahan midagi ära teha selle maailma jaoks". Kristlus ongi neist suurem idee ja visioon, aga kui kogudus ei anna seda edasi piisavalt innukalt ja praktiliselt, siis see ei haara neid. Nad igatsevad näha, kuidas visiooni ellu viiakse, selliselt et ka nemad saavad kuidagi sellest osa olla oma panusega.

Joonatan: Iga generatsioon maalib otsekui uuesti oma usu ja Jumala pilti. See on vajalik protsess, sest me peame päriselt ka läbi mõtlema, millist Jumalat me usume. Mulle tundub, et noored tahavad eriti tõeliselt uskuda, et Jumal on just selline, nagu ta on end Piibli ja Jeesuse elu kaudu esitanud. Et ta tõesti suudab teha suuri asju ja et meil on võimalik ka elada sellist koguduslikku elu, nagu näeme algkoguduse keskel. ■

Järgneb augustikuu Teekäijas

Jüngriks olemine VI

Erki Tamm ja Joosep Tammo misjoniorganisatsiooni Kingfisher materjalide põhjal

Erki Tamm ja Marika Nigulas sel kevadel Tallinnas koos Daily ja Dejan Adamiga, keda viis Jumala kutse teenima inimesi mõlema kodumaast kaugele. Foto: Erki Tamm.

ISIKLIK KUTSE

Eelmise artikli (Teekäija 5/2017) lõpetasin maailma ajalugu muutnud ja jätkuvalt kujundava Jeesuse kutsega: „Järgnege mulle ja ma teen teist inimesepüüdjad!" (Mt 4:19).

Mõelge, kuidas Jeesuse väljakutse Peetrusele ja Andreasele ning Johannesele ja Jaakobusele Galilea järve ääres on mõjutanud maailma ajalugu 2000 aastat?! Kõik algas sellest, et Jumalal oli plaan kogu inimkonna päästmiseks. Niisamuti nagu Jumal kavandas oma rahva päästmist Egiptuse orjusest ja kutsus selleks Moosese.

Loe neid kutsumise lugusid. Mida sa kuuled nende kaudu? 1. Moosese 12:1–9; Jeremija 1:1–10; Jesaja 6:1–8; Luuka 5:1–11; Apostlite teod 9:1–18.

Need lood näitavad meile Jumala loomust:

- Ta on tõepoolest elav ja võib muuta ajalugu ning inimeste elusid.
- Ta on kõikjal ja teab inimeste kannatusi.
- Ta hoolib ja teda liigutavad inimeste vajadused.
- Ta on ustav ja usaldusväärne.
- Ta jätkab sinu otsimist oma eesmärgi jaoks sinu elus.
- Ta otsis sind ammu enne seda, kui sina otsid teda.
- Ta ei vaata sind üksnes sellisena, nagu oled praegu, vaid sellisena, kelleks sa saad. Ta näeb küll hetkeseisu, aga ka potentsiaali.

Kõigis neis lugudes saadakse teadlikuks Issanda ligiolust. Sageli on see lausa šokeeriv kogemus, kui inimesed tajuvad Jumala pühadust ja võimsust. Kuid Jumal ei jäta inimesi nende tunnete meelevalda, vaid julgustab ning lohutab. Kutsutud kogevad, et Jumal räägib nendega, sest ta hoolib. Kõigis nendes lugudes saavad inimesed Jumalalt ka isikliku kutse.

Kas see toimub täna kuidagi teisiti? Tõesti, Jeesus ei kohta meid füüsiliselt kaubanduskeskuse uksel. Kuigi viimasel ajal kuuldub just islamimaailmast lugusid, kuidas inimesed füüsiliselt näevad Jeesust. Enneloetud kohad Piiblis näitavad aga selgelt, et sa ei ole lihtsalt bioloogiline toode – enne maailma loomist oli Jumalal sinu jaoks plaan. „Nõnda nagu tema on meid Kristuses valinud enne maailma rajamist" (Ef 1:4) ja „Su silmad nägid mind juba mu eos ja su raamatusse kirjutati kõik päevad, mis olid määratud, ehk küll ühtainustki neist ei olnud olemas" (Ps 139:16).

Prohvet Jesaja kaudu ütleb Jumal: „Aga nõnda ütleb nüüd Issand, kes sind, Jaakob, on loonud, ja kes sind, Iisrael, on kujundanud: Ära karda, sest ma olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt!" (Js 43:1). Ja mõistujutus räägib Jeesus sedasama: „Temale avab uksehoidja ning lambad kuulevad ta häält, tema hüüab oma lambaid nimepidi ning viib nad välja" (Jh 10:3).

Jumal tegutseb praegusel ajal sama aktiivselt nagu siis, kui Jeesus esimesi jüngreid kutsus. Inimeste eludes on valu ja ebaõiglust veel mõõtmatult palju – seepärast jätkub Jumala päästeplaani elluviimine ja selleks kaastööliste kutsumine. Me ise oleme kogenud päästmist paturõhumisest ja tagajärjest – igavesest hukatusest. Kuid meid on päästetud selleks, et hea sõnum andestuse ja lootuse leidmisest Jeesuses Kristuses leviks.

„Igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, päästetakse. Kuidas nad siis saaksid appi hüüda teda, kellesse nad ei ole uskunud? Aga kuidas nad saaksid uskuda sellesse, kellest nad ei ole kuulnud? Kuidas nad saaksid kuulda ilma kuulutajata? Kuidas aga saadaks kuulutada, kui ei olda läkitatud? Just nagu on kirjutatud: „Kui kaunid on nende jalad, kes kuulutavad head rõõmusõnumit"" (Rm 10:13–15).

Fr. Tuglas ütleb: „...vaikselt kajab suurte tõdede kutse, mis ei kosta läbi elu raske ragina." Kristlane tunneb seda kutset Jeesuse Kristuse kutsena. Kreekakeelne sõna *kalein* tähendab enamasti „kohale või juurde kutsumist". Nagu apostel Paulus ütleb, et ta julgustab, lohutab ja keelitab kogudust, et „te elaksite Jumala vääriliselt, kes teid kutsub oma kuningriiki ja kirkusse" (2Ts 2:12). Niisiis pole see eneseteostus, vaid Jumala Isa kutse, mis on meile edasi antud Poja kaudu. Sõna kogudus (ekklesia) tuleb tegusõnast kutsuma (*kalein*) ja tähendab „väljakutsumist". Selles väljakutsutute ringis, väljaspool elu rasket raginat, avaneb meilegi suur tõde, et Jumala tahe on kõigi inimeste päästmine sellest pöörasest soost. Sest see, kes Jumala sõna kuulab, selle südames on ruumi Jumalale ja kaasinimestele. ■

◀ Teenistuste ajal juhtis ülistust PP bänd, mille kutsus kokku Toivo Perend. Foto: Kristina Noor.

Piiblipäevad taotlesid parimat vormi

■ Jakob Gill, Piiblipäevade 2017 projektijuht

2.–4. juunil toimusid Tartus Eesti Maaülikooli spordihoones 39. Piiblipäevad. Sel aastal oli teemaks „Elu parimas vormis". Festivali läbis piiblisõna: „Sest kehalisest harjutamisest on vähe kasu, aga jumalakartus on kasulik kõigeks ning sellel on praeguse ja tulevase elu tõotus" (1Tm 4:8). Sajad noored said kuulda nii füüsilisest kui vaimulikust vormist.

Toimusid koosolekud koos ülistus- ja sõnumiosaga, laupäeval viidi läbi seminarid, kus arutleti erinevatel põnevatel ja sisukatel teemadel: „Elu parimas ... deprekas?", „Elu parimas suhtes", „Näost näkku juhtimisest", „Ujud või upud?". Samuti korraldati väliüritused: MiniFest ja *discgolfi* turniir.

Piiblipäevade tervik oli meeldejääv. Elu parima vormi teema lahtimõtestamiseks pakkusid Tähtvere linnaosa servas – künkal asuv Maaülikooli sporditempel ja park sobiva taristu. Huvitav oli kuulda, et aastaid tagasi saadi nägemus, et just see hoone saab olema ühel päeval kui kirik künkal.

EKB Liidu president Erki Tamm ütles esimesel õhtul, et kui me laseme Jumalal endis tegutseda, siis tema viib meid enda poolt kavandatud parimasse vormi. Viimasel hommikul julgustasid Tartu 3D koguduse pastorid Rando Kangro ja Meego Remmel ütlema „jah" Jumalale ja „ei" pimedusele, olema radikaalne Jeesuse järgija ning hoidma oma vaimulikku vormi.

Hea oli näha, et kui laupäeval toimusid väli-

▲ Laupäeva õhtul õpetas Siimeon Elias Pilli, kuidas käib õige *discgolfi*-vise ja tutvustas natuke seda mängu – ta tekitas huvi ka nendes, kes päevasel turniiril ei osalenud. Foto: Kristina Noor.

◀ MiniFestil toimus erinevaid töötubasid – näiteks said osalejad teha ise suuri mulle. Proovida soovisid nii nooremad kui vanemad. Foto: Jakob Gill.

üritused, siis oli võõraid uudistajaid ja neid, kes tulid oma silmaga kristlasi vaatama. Mitmed neist jäid ka õhtusele koosolekule.

***Discgolfi* turniiri korraldaja Siimeon Elias Pilli:**
Sellel aastal saime Piiblipäevade ajaloo jooksul esimest korda korraldada *discgolfi* (kettagolf – toim) turniiri. Jõukatsumise eesmärk oli pakkuda PP rahvale lõbusat ja aktiivset vaheldust koosolekutele ning seminaridele. Muidugi oli ka soov jõuda inimesteni, kes polnud varem Piiblipäevadel käinud. Meie eesmärgid seoses turniiriga täitusid ootuspäraselt. Kokku oli osalejaid umbes 30. Üldine tagasiside oli positiivne ja sellega kaasnes soov teha midagi sarnast igal aastal. See oli suurepärane viis viia kristlasi ja mittekristlasi kokku loomulikus keskkonnas. Samaaegsalt saime ka tutvustada maailma ühte ägedamat sporti inimestele, kes polnud varem sellest kuulnudki!

MiniFesti abiline Heli Raun:
Paralleelselt *discgolfi* turniiriga toimus Tähtvere dendropargis MiniFest. See oli võimalus linnanoortele – tulla ja saada osa mõnusast suve algusest koos Piiblipäevade noortega. Pargis toimusid erinevad tegevused – mõned aktiivsed ja mõned vähem aktiivsed. Seal olid erinevad käsitööpunktid, toidukohad, elav muusika, teadusteater, sportlikud väljakutsed, teadmisi laiendavad töötoad. Nende läbiviijad olid nii kristlased kui ka mittekristlased. Lisaks toimus festivalil võistlus, kus Tartu pastorid panid end erinevatel aladel proovile. Oli kohal ka palju mittekristlasi, kes tulid hiljem õhtusele koosolekule.

Igal õhtul oli kümneid noori, kes tulid eestpalvele. Oli neid, kes palvetasid päästepalvet, aga väga palju neid, kes igatsesid oma usuelus uut sammu teha. Noored said kaaluda, kas nad on vaimulikult elu parimas vormis või tuleb midagi oma elus muuta, et sinna jõuda.

Pühapäeva hommikul toimus koos Tartu kogudustega ühine jumalateenistus, millele järgnes pühalik ristimisteenistus Emajõe kaldal.

Oli väga meeldejääv nädalavahetus ja Jumal oli oma Vaimu läbi eriliselt kohal! Täname kõiki, kes andsid oma osa selleks, et PP17 võis toimuda, ning kõigile, kes kandsid seda palves!

Järgmise PP-ni! ■

▲ PP koosolekuid juhtisid Gerly Tammiste Oleviste kogudusest ja Kuldar Kaljuste Tallinna Kogukonnast. Foto: Kristina Noor.

▲ Pühapäeva hommikul toimus koos Tartu kogudustega ühine jumalateenistus, millele järgnes pühalik ristimisteenistus Emajõe kaldal. Foto: Arpad Joosep Kääramees.

▲ Tänavu avati Piiblipäevade ajaloos uus peatükk – valmis esimene PP-rahva droonifoto –, sellelt on näha iga kohalolnu vormisolek nii, nagu see taevast paistab. Foto: Arpad Joosep Kääramees.

Naised ja mehed kui Jumala teenijad

Toivo Pilli, Tartu Salemi koguduse pastor

Uus osaduskond, Kristuse hoone, ehitatakse apostlite ja prohvetite alusele. Nende hulgas on nii mehi kui naisi.

Eesti vabakogudustes on ikka olnud jutlustajaid, diakone ja juhte nii meeste kui naiste hulgast. Meelde tulevad nimed, nagu Olga Glovatskaja, Ilse Katvel, Emilie Bertelson, Marta Aunbaum ja teised. Nende teenimistöö tunnustamine tulenes koguduse veendumusest, et Jumala Vaim annab ande, „...nõnda nagu tema tahab" (1Kr 12:11). Meie ülesanne on neid ande tunnustada ja austada (Rm 12:3–11). Jumala kogudus vajab igaüht misjoniülesande täitmiseks. Kui me vahepeal oleme hakanud seda unustama, siis on aeg avatud ja alandliku meelega taas Pühakirja poole pöörduda.

Piibli tõlgendamise tähtsusest

Muidugi mõjutavad koguduse käitumismustreid ja teoloogilisi seisukohti välised tegurid. Nõukogude ajal levis slaavi baptistide hoiak, mis andis naistele piiratuma rolli, kui oldi harjunud Eestis.

Viimasel ajal on Eestisse jõudnud anglo-ameerika uuskalvinistlikud seisukohad. Nende järgi kiputakse tsiteerima Pauluse sõnu „...olgu naised koguduses vait" (1Kr 14:34), unustades, et seesama Paulus tunnustas naiste avalikku prohveteerimist ja palvetamist. Ta soovis siiski, et naised kataksid nõnda kõneldes pea, nagu tollases kultuuris oli sünnis (1Kr 11:4–5).

Nii meeste kui naiste prohvetlikku ülesannet tunnustati algkoguduses. Paulus kinnitab, et uus vaimulik osaduskond, Kristuse hoone, ehitatakse apostlite ja prohvetite alusele (Ef 2:20). Ja prohvetite hulgas on nii naisi kui mehi.

Piibli terviksõnumi otsimine ja üksikute kohtade tõlgendamine selle valguses on tähtis!

Jeesus ja algkogudus

Vana Testamendi ajal oli Deboora rahvale vaimulikuks ja poliitiliseks juhiks (Km 4–5). Tema kõrval oli võimekas organisaator Baarak, aga Deboorale andis Jumal võtmerolli. Uues Testamendis näeme, et Jeesuse jüngrite laiemas ringis olid Johanna ja Susanna, Marta ja Maarja.

Me ei taju tänapäeval enam Jeesuse kui õpetaja vastandumist üldlevinud tavadele. Jeesus ütles Maarjale, kes tema jalgade juures istus: „Maarja on valinud hea osa, mida ei võeta temalt ära" (Lk 10:39, 42). Istuda õpetaja jalgade juures oli termin rabi õpilaseks olemise kohta. Jeesus sisuliselt ütles: „Maarja on minu õpilane, ta kannab edasi seda, mida mina õpetan." Jeesus tunnustas Maarjat teoloogina, vaimuliku teenäitajana.

Jeesuse eeskuju järgisid esimesed kogudused. Rooma kirja 16. peatükk sisaldab tervitusi Pauluse kaastöölistele, kelle hulgas on rida naisi, näiteks Foibe, „...kes on Kenkrea koguduse teenistuses" (Rm 16:1). New International Version ütleb: „...kes on Kenkrea koguduse diakon" (kr *„diakonos"* viitab ametlikule positsioonile). Calvin kirjutas, et Foibel oli „auväärne ja püha amet koguduses".

Abielupaar Priska ja Akvila töötasid vaimulikes ülesannetes koos, kuid Priskat ehk Priskillat nimetatakse esimesena tema kaalukama rolli tõttu (Rm 16:3). Priskilla ja Akvila õpetasid Apollosele usuõpetuse aluseid (Ap 18:24–28).

Naised, kes külvavad korratust –, vaikigu!

Uues Testamendis on kaks teksti, mis manitsevad ja lausa keelavad naistel avalikult kõnelda. 1Kr 14:26–36, ja muidugi juba 11. peatükis, rõhutab apostel korra tähtsust jumalateenistusel. Ta selgitab, et keeltes rääkima ja prohveteerima peab järjekorras, mitte läbisegi, ning lisab: „...olgu naised koguduses vait, sest neil ei ole lubatud rääkida..." (1Kr 14:34). Kuidas seda mõista?

Korintose koguduses hakkasid mõned naised jumalateenistuse ajal vahele segama, sest nad ei saanud kreeka keelest hästi aru. Nad kaotasid sõnakuulutuse vastu huvi ja hakkasid omavahel jutustama. Need naised olgu koguduses vait ja käitugu viisakalt, ütleb Paulus. Me ootame lugupidavat käitumist ju kõigilt jumalateenistusel olijatelt. Antud juhul tuli manitseda mõningaid naisi.

Paulus manitseb õigusega: „Kui te tahate midagi õppida, siis kuulake hoolega nais- ja meesprohveteid, kes teid õpetavad. Ärge häirige jumalateenistust! Kui te millestki aru ei saa, siis küsige kodus oma meestelt, kes kreeka keelt paremini mõistavad." Konkreetne nõuanne konkreetses olukorras.

Peatükke 11–14 tuleb vaadelda koos; apostel rõhutab erinevaid ande, armastust, ühtsust ja korrastatust koguduse elus Kristuse pärast. Kui keegi hakkaks pühapäevast jumalateenistust segama, siis meiegi kutsuksime teda korrale. Olgu ta mees või naine.

Naised, kes võimutsevad ja külvavad valeõpetust –, vaikigu!

Teine tekst on 1Tm 2:11–12, kus apostel ütleb: „Naine õppigu vaikselt täielikus alistumises; ma ei luba naisel õpetada ega mehe üle valitseda, vaid ta olgu vaikne." Kuidas seda mõista?

Efesose kogudus elas linnas, kus asus Artemise tempel. Seal olid neitsitest mõjukad preestrid. Nad lubasid templis kaasa tegutseda ainult kastreeritud meestel. Naiste ülemvõim, millega käis kaasas valeõpetus mitte abielluda, mitte sünnitada, ja hoiduda teatud toitudest, tungis ka kogudusse. Sellele reageeribki apostel.

Vaimne segadus oli nii suur, et kõi-

Ülesanded on koguduses andidepõhised, mitte soopõhised. Vaim jagab ande, „nõnda nagu tema tahab".

Ei ole põhjust väita, et naine ei võiks olla koguduse juht – nimetatagu teda siis diakoniks või pastoriks või presbüteriks.

▼ Naistöö konverentsil astusid üles: Annely Veevo, Rita Rüsse, Rommy Yrjölä, Piret Liimand, Helina-Diana Helmdorf, Ethel Suurküla. Foto: Cäthy-Grete-Gabriele Liimand.

gepealt vaigistab Paulus häälekad valeõpetajad. Nagu pedagoog, kes käratsevasse klassi tulles nõuab: „Vaikust!" Alles siis saab edasi rääkida. Paulus tunnustab Korintose naisprohveteid, samuti Foibet ja Priskillat. Aga siin on ta radikaalne, nagu raiuks läbi Gordoni sõlme.

Ma „ei luba valitseda mehe üle" on viide spetsiifilisele võimu kuritarvitamisele. „Ma ei luba naistel, kellel on endal õpetusest vähe aimu, mehi põlata ja võimutseda nende üle. Nad rahunegu, õppigu kõigepealt," ütleb Paulus. Muidugi, võimutseda ei tohi ka mehed. Galaatia kirjas on Paulus väga karm mees-valeõpetajatega, siin toimib ta otsustavalt nais-valeõpetajatega.

Samas ütleb apostel, et naine õppigu. Ja tehku seda vaikse meelega. Kes tahab kõiki paika panna ja muudkui seletab või manipuleerib, see ei suuda midagi õppida. Alistumine tähendab siin alistumist mitte meestele, vaid Kristuse õpetusele, mida tuleb kõigepealt õppida, enne kui hakata teisi õpetama.

Mida arvata naiste pastoriülesandest?

Ülesanded on koguduses andidepõhised, mitte soopõhised. Muidugi on kirikutel oma traditsioonid, kuid vabakogudustena kinnitame, et Pühakiri on peamine juhis – ja mitte üksikute kontekstist välja rebitud salmide näol, vaid terviksõnumi valguses.

Kui toetuda Jeesuse ja algkoguduse eeskujule, siis ei ole mingit põhjust väita, et naine ei võiks olla koguduse juht. Nimetatagu teda siis diakoniks, pastoriks või presbüteriks, nii nagu samades ülesannetes olevaid mehigi.

EKB Liidus valib kohalik kogudus endale ise juhid. Kui kogudus on veendunud, et ühel vennal või õel on Vaimust antud annid teenimiseks, tal on hea maine ja ta elab evangeeliumi kohaselt, hoides korras oma suhted ja puhtana oma südame, siis on koguduse ülesanne neid ande tunnustada ja aidata neil esile tulla.

1Tm 3:1–13 loetletakse omadusi, mis „ülevaatajal" peavad olema. Oleks aga kontekstiväline siit välja lugeda, et väljend „ühenaisemees" (1Tm 3:2) tähendab, et juht saab olla ainult mees. Sest sel juhul ei tohiks vaimulikku juhirolli võtta ka vallaline ega lastetu. Siin on ju juttu ülevaataja lastest (1Tm 3:4). Teksti mõte on siiski: vaimulikud juhid olgu hea eluviisiga ja tunnustatud.

Olen kuulnud küsitavat: aga mis siis, kui kõigepealt anname naistele pastori nimetuse – ja järgmiseks hakatakse valima juhtideks ebamoraalseid ja vaimulikult teelt hälbinud inimesi? Nende kahe teema üksteisega sidumine ei ole aus ega õiglane. Need on kaks erinevat asja. Koguduse vaimulik tunnetus on juhtide valikul alati tähtis. Ebamoraalsuse ja Kristuse järgimise teelt hälbimise puhul peab kogudus loomulikult tunnustamisest loobuma. Aga naine olla ei ole patt! See on Jumala kingitus!

Apostel ütleb koguduse kohta: „Ei ole siin juuti ega kreeklast, ei ole siin orja ega vaba, ei ole siin meest ega naist, sest te kõik olete üks Kristuses Jeesuses" (Gl 3:28). See ei tähenda, et ei oleks rikkamaid ja vaesemaid, või erinevaid rahvusi koguduses, või et kaoksid bioloogilises mõttes mehed ja naised. See salm ütleb, et Kristuse koguduses ei võeta neid kriteeriume juhiseks kutsumuse teostamisel ega tunnustamisel. Mis on siis kriteeriumiks? 1Kr 12:11 ütleb selgelt, et selleks on Jumala Vaimu annid, mida tema jagab, „nõnda nagu tema tahab". Issanda ees ei ole „mees ilma naiseta midagi ega naine ilma meheta midagi" (1Kr 11:11). ■

Radikaalse reformatsiooni kännumurdjate pärand VI

Andres Saumets, Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste peatoimetaja ja Elva baptistikoguduse liige

▲ Ristijate uputamine Zürichis. Allikas: http://www.wikiwand.com/de/Jakob_Falk

Algus jaanuari Teekäijas

Seoses reformatoorse piibliteoloogia läbimurdega on räägitud murrangust tolerantsus- ehk sallivusmõtete arengus. Sallivust defineeritakse kui pinge väljakannatamist, mis tekib siis, kui teised mõtlevad, tahavad ja tunnevad teistmoodi kui meie. Sallivus on sotsiaalne voorus, mis on vältimatu kõikjal, kus inimesed koos elavad.

Kiriku ajalugu iseloomustab üldiselt sallimatu, kohati lausa repressiivne suhtumine teisitiuskujatesse. Eriti keskajal sõltusid kiriklik ja ilmalik võim sedavõrd palju teineteisest, et tekkis mõjuvõimas ja monoliitne *corpus christianum*. Reformatsioon oli mõneti sarnases olukorras vanaaja kirikuga: ta pidi nõudma sallivust enda vastu ja vastama peagi küsimusele, kas ta ise sallib teisi. Luther püüdis lõpetada keskajale iseloomulikud kiriklikud inkvisitsiooniprotsessid ja ketserite *õpetuse* riikliku tagakiusamise. Ta arvas, et ka valeusulised ning usumäratsejad tegutsevad vastavalt oma südametunnistusele ja seepärast ei tule neid võita vägivalla, vaid Pühakirja abil.

Kuid samas oli Luther veel väga kaugel sallivuse poliitilis-õiguslikust mõistmisest. Ketserlus oli tema jaoks poliitiliselt ohtlik, sest külvas mässumõtteid, purustas jumalateenistuslikku ja riiklikku korda ning tõi kaasa Jumala viha. Seepärast peab ülikkond mitte evangeeliumi nimel, mis niisugust kaitset ei vaja, vaid just üleüldise korra säilitamise nimel ketserluse maha suruma. Kuigi Lutheri jaoks oli südametunnistus vabastatud paavstikiriku köidikutest, jäi see siiski Jumala sõna kui ainsa autoriteedi „vangistusse". Luther ei mõistnud südametunnistuse vabadust modernses, st üksikisiku usuvabaduse mõttes, mis tähendaks võõrandamatut õigust elada ja uskuda oma südametunnistuse kohaselt. Sõna „igaüks" tähendas Lutherile sisuliselt vaid ülikuid, kes eeldasid, et neile ustavad alamad usuvad samamoodi kui nemad.

1529. a toimunud Speyeri II riigipäeval andis keiser Karl V välja mandaadi riigis segadust ja lahkmeelt külvanud „taasristijate" vastu. Tagakius ja kohtumõistmine anti kirikliku inkvisitsioonikohtu käest ilmalike ülemate meelevalda, mis võimaldas likvideerimisprotsessi tunduvalt kiirendada. Õiguslikult põhjendati seda karistust viitega 6. saj pärit *Codex Iustinianusele*, milles oli surmanuhtlusega karistatav manilaste ja donatistide ketserlus, sh ka nende juures praktiseeritud uuestiristimine. Kultuslik tegu kuulutati õigusrikkumiseks ja õigusrikkumine oli ühtlasi sellest teost lähtuv väidetav mõju – rahutused ja ebakõlad riigis. Seega oli ristijate näol tegu nii ketserite kui ka mässajatega. Nii katoliiklikud kui ka protestantlikud seisused olid ristijate tagakiusamisega ühel nõul.

TAGAKIUS ANTI KIRIKLIKU INKVISITSIOONIKOHTU KÄEST ILMALIKE ÜLEMATE MEELEVALDA, MIS VÕIMALDAS LIKVIDEERIMISPROTSESSI TUNDUVALT KIIRENDADA.

Protestandid, kes olid just süümevabadusele toetudes endale riigis eluõigust nõudnud, said võimaluse lükata süüdistus ketserluses osavalt enda pealt ristijate peale. Samuti said nad toetuda Speyeri I riigipäeva (1526) ühisele otsusele, et lihtrahva mäss tuleb maha suruda ning näidata, et mitte „evangeelsed" seisused, vaid „mässulised" ristijad on riigi ja kristlaskonna tegelikud vaenlased, kes tuleb ühiste jõupingutustega „välja juurida". Evangeelsed seisused olid rahul ka sellega, et tegelikult leidis riigipäeval ju kinnitamist arusaam, et vaimulik-kiriklik õiguspädevus on ülikkonna ehk ilmaliku võimu asi. Kui aga ülikkonna asi on otsustada ketserluse üle, siis on

▼ Ristijateliikumisse kuuluva naise tulesurm.
Allikas: http://www.kinderzeitmaschine.de

ülikkond ju ise „õige usuga". Siinkohal ka lühike ülevaade *mandaadi* sisust:

- Seda, kes on ise uuesti ristitud või end ristida lasknud, olgu mees või maine, tuleb karistada surmaga, ilma et selleks oleks vaja veel mingit vaimulikku inkvisitsioonikohust.
- Kes loobub oma (usu)tunnistusest, et ta kuulub taasristijate hulka, ja on valmis oma eksitust kahetsema, peab armu leidma. Siiski ei tohi ta saada võimalust mujale väljarändamiseks, et ta pääseks nõnda pideva järelevalve alt ning võiks tagasi oma eksitusse langeda. Kangekaelselt ristijate õpetusest kinnihoidjaid tuleb surmaga karistada.
- Kes taasristijaid juhib või nende levimise eest hoolt kannab, ei tohi „mingil juhul", isegi lahtiütlemise korral, armu saada.
- Kes on pärast esimest lahtiütlemist taas eksitusse langenud ja juba mitmendat korda lahti ütleb, ei tohi enam armu saada. Teda tabab karistus täies ranguses.
- Kes keeldub oma vastsündinud lapsi ristimast, langeb samuti taasristimise eest määratud karistuse alla.
- Kes on taasristijate seast pääsenud mujale põgenema, seda tuleb ka teistel territooriumitel jälitada ja karistada.
- Kes ametnike seast ei näita oma valmisolekut neid korraldusi rangelt järgida, peab arvestama keiserliku ebasoosingu ja raske karistusega.

Saksa mennoniitlik kirikuloolane Hans-Jürgen Goertz tõdeb: „Speyeri II riigipäeva on nimetatud protestantismi sünnitunniks. Samas ei tohi unustada, et sellega löödi hingekella ka ristijateliikumisele. Seda riigipäeva võib nimetada tähtsaks verstapostiks uusaja süümevabaduse teel, ent ka intolerantsuse ajaloo oluliseks teetähiseks, kusjuures see intolerantsus oli suunatud eelkõige selliste teisitiuskujate ja nonkonformistide vastu, kel polnud suuremat (poliitilist) mõju ja kes ei toonud ühiskonnale (materiaalset) kasu."

„Taasristijate mandaadile", mida uuendati veel 1544 ja 1551, reageeriti piirkonniti erinevalt. Enim hukkamisi toimus ristijateliikumise sünnimaal Šveitsi Liidus – nimelt Zürichis, kus tegutses Zwingli, anti 1526. a välja esimene ristijatevastane seadus – ja katoliikluse kantsis, Habsburgidele kuuluvas Austrias (katoliiklikes piirkondades hukati ristijaid tavaliselt tuleriidal, protestantlikel aladel uputamise või mõõga läbi). Kindlasti on tähelepanuväärne see, et täie rangusega järgiti mandaati ka reformatsiooni hällis, Saksi kuurvürstiriigis. Kuurvürst toetus Melanchthoni „ekspertiisile", millega oli päri ka Luther. Melanchthoni arvates tuli ristijaid hukata juba seetõttu, et nad teotavad Jumalat, sest *„heidavad avalikult kõrvale 'ministerium verbi' (st jutlustamisameti) ja õpetavad, et pühaks võib saada ka ilma jutluse ja kirikuametita"*. See aga olevat avalik jumalateotus ja väärivat surma isegi siis, kui muid mässulisi õpetusi ei leita.

Luther andis avalike jumalateotajate hukkamisele oma heakskiidu 82. psalmi tõlgenduses (1530): *„Kui ta (st teisitiuskuja, eriti taasristija) tahab jutlustada, siis tõendagu ta vastava kutse või korralduse olemasolu, mis teda selleks sunnib, või olgu ta vait. Kui ta seda ei taha, siis juhatagu ülikkond niisugune kelm õige meistri juurde, kelle nimi on 'Meister Hans' (st timukas)."* Peamiseks põhjenduseks sai jumalateotus ja see omakorda samastati mässuga.

Tuleb aga tõdeda, et ristijatel oli *ministerium verbi* funktsioonist ja olemusest lihtsalt teistsugune arusaam. Nende arvates oli näiteks piibellikult täiesti põhjendamatu kiriku ja ametikandjate selline visiteerimine, mida korraldab ja kontrollib ülikkond. Ristijate süüdistamine jumalateotamises oli tegelikult reformatoorse kahe-valdkonna-õpetuse paradoksaalne salgamine: olid ju Speyeri II riigipäeval evangeelsed seisused protestinud just vaimuliku ja ilmaliku lahutamise nimel, kuid ristijate osas nad seda põhimõtet paraku rakendada ei tahtnud, sest oma territooriumitel sooviti jätkata takistamatult juba alustatud maaisandaliku kirikuvalitsuse teed. Luther oli varem otsustavalt vastu seisnud sellele, kui Thomas Müntzer oli soovinud jumalatute hävitamist õigustada Moosese Seaduse abil. Nüüd see Lutherit enam ei seganud, kui Melanchthon põhjendas avalike jumalateotajate hukkamist sama seadusega. Luterlik teoloogia muutus üha rohkem kirikule kaitset pakkuva ilmaliku maaisanda teguviiside „õigustamise ideoloogiaks".

Tuleb rõhutada, et reformatsioon ei asetanud põhimõtteliselt küsimärgi alla „ühtse kristliku ühiskonna" ideed, vaid jätkas seda territoriaalsel baasil. Luther arvas, et riiki ei saa valitseda, kui see on lõhestatud eri religiooniparteide tõttu. Üks maaisand, üks territoorium, üks religioon (ehk konfessioon) – see on tüüpiline euroopalik riigi ja religiooni omavaheliste suhete mudel keskajast kuni tänapäevani, millele ristijad osutasid 16. saj otsustavat vastupanu. ■

Järgneb augustikuu Teekäijas

RIIGIPÄEVAL PROTESTEERISID EVANGEELSED SEISUSED VAIMULIKU JA ILMALIKU LAHUTAMISE NIMEL, KUID SUHTUMISES RISTIJATESSE SOOVISID JÄTKATA MAAISANDALIKU KIRIKUVALITSUSE TEED.

Pärast mind... tuleb parem

- Margus Mäemets, EKB Liidu töötegijate päevadel Nuutsakul, 13. mail 2017
- Foto: Ermo Jürma.

Tänaseks olen pastori rollis olnud 12 aastat. Enne seda töötasin 10 aastat abipastorina. Olen õppinud vaatama ettepoole, otsima suuremat pilti, olen õppinud olema tänulik uute töötegijate andekuse ja andide eest.

MINU KUTSUMISE LUGU

Aastal 1990 ma kukkusin ehitusel ja murdsin selgroolüli. Kuude kaupa lamasin voodis. Internetti veel polnud, telekast polnud eriti midagi vaadata. Mis sa, hing, teed! Lugesin Piiblit ja vaimulikke raamatuid. Seadsin sisse oma esimese homileetilise märkmiku, kuhu panin järjest kirja mõtteid. Keegi võiks neil teemadel jutlustada!

Tajusin imelikku tunnet – nagu kutsuks Jumal mind suuremale pühendumisele tema riigis. Enne jõule mind opereeriti. Pärast pandi kipsvest selga. Tohtisin seista, aga mitte istuda. Sel perioodil nägin mitu prohvetlikku unenägu.

Kui kevadtalvel oma kogudusse teenistusele läksin, pidin seisma terve teenistuse aja. Pastor küsis: kas tahaksid ka midagi kogudusele öelda? Tundsin, et vist võiks. Kui nagunii seisma pean, seisan parem kantslis.

Oma esimese jutluse pidasin Hesekieli raamatu alguse põhjal prohveti kutsumisest. Issand paneb Hesekieli jalgadele seisma (Hs 2:1–2). Seal on lõik, kus prohvet tehakse tummaks (Hs 3:22–27). Alles pärast seda hakkab ta kõnelema. Kui Jumal annab oma kutse, siis see võtab tõesti tummaks. Alles pärast on meil midagi öelda.

Hiljem taipasin, et see sõnum käis ka minu kohta. Jumal oli mind tõstnud püsti igas mõttes. Ja tema kutsus. Tollal, 1990. aastate alguses, rajati Kuressaares noortekogudus. Paljud tegusad noored siirdusid sinna. Meie, emakoguduse read jäid hõredamaks, aga mulle anti teenimisvõimalus.

VAIMULIKU TEENIMISE ALGUSEST

Uus Siioni kirikuhoone avati 1993, aga noori meil praktiliselt polnud. Koguduse juhatus usaldas mulle noortetöö juhtimise. Mis mõttes? Keda ma juhin?

Korjasin kokku usklike vanemate lapsed. Esialgu oli meid kaks või kolm, siis neli-viis, siis jälle kaks. Koos käisime reedeti. Ma otsustasin: olgu kohal kasvõi üks noor, mina valmistan ette ja teen seda nagu Issandale… Noorte- ja lastetööd tuleb teha järjekindlalt igal nädalal, või isegi mitu korda nädalas, mitte kord kuus. Oli rõõm, kui ühel õhtul oli koos üheksa poissi-tüdrukut, mõned väljastpoolt kogudust.

> Pean mõtlema sellele, et teatepulk ei jääks maha vedelema, vaid keegi tõstaks selle üles. Keegi, kes on parem kui mina...

Õhtute kava oli lihtne. Laulsime mõned laulud kitarri saatel, järgnes lühike piiblitund, vahest 15 minutit, seejärel palvetasime põlvitades. Kõik õppisid häälega palvetama. Ka siis, kui meie hulgas olid noored väljastpoolt kogudust, järgisime ikka oma „tüüpskeemi". Kui järg „uskmatute noorteni" jõudis, tänasid nemadki Jeesust. Kas ma kuulsin õigesti? See oli uskumatu! Varsti kasvas noorte hulk kahekümneni.

Tänaseks on enamik nendest, kellega siis alustasin, Saarelt ära rännanud – Tallinna, Soome, Tartusse. Aga mõni on jäänud. Neist on saanud minu parimad kaastöölised. Näiteks juhatuse esimees Jaano ja diakon Tanel. Viimane on üks paremaid Piibli tundjaid, keda tean. Minust palju parem! Õnneks!

TEATEPULGA EDASIANDMINE

Kogudus valis mind abipastoriks. See tõi kaasa uusi ülesandeid. Noortetöös võtsid teised teatepulga üle. Janar panustas noortesse entusiastlikult kümme aastat. Siis astus töösse Juhan. Kui tema Tallinna kooli siirdus, saabus Saarele Viljar. Kui tema Saarelt ära kolis, küsisime jälle: Mis edasi? Keda võtta? Näe, on veel üks – Rait nimi. Suur sõnamees ei ole, aga mängib pilli ja laulab. Tema kutsus ametikoolist sõpru noortekatele. Mõni tuli. Näiteks Sander, kes sai päästetud.

Sander ja Rait käisid Inglismaal praktikal. Juhtus nii, et Rait jäigi välismaale. Aga Sander tuli tagasi. Kas tema võiks võtta vastutust? On küllalt noor kristlane. Palvetasin. Sain aru, et küll Jumal kasvatab. Eks me teda vette viskasime, aga näe, ujuma õppis! Ta on tubli juht. Mitmes mõttes parem kui mina.

Saaremaalt lähevad paljud mujale tööle või kooli. Sügiseti ikka vaatame, kes on alles. Ühel sügisel lahkusid Saarelt koguduse 12 noort. Poolteist rida oli kooris järsku tühi. Kuidas jätkata? Aga kuskilt tulid uued ja laulame siiamaani.

Ma vaataks kasvõi koridorist ukse vahelt, kuidas Jumal nooremaid kasutab. Siiski tunnen, et mulle on antud ülevaataja amet. Olen õppinud nägema suurt pilti. Vaatan kaugemale ette. Pean mõtlema sellele, et teatepulk ei jääks maha vedelema, vaid keegi tõstaks selle üles!

Ehk võiks kogudusetöö ülevaatajat võrrelda korvpallis mängujuhiga, kes näeb platsi. Ta ei pruugi ise eriti skoori tehagi. Kogudusetöö on meeskonnatöö. Mängujuht võib anda resultatiivse söödu, aga mingi noor kutt viskab sisse. Kasvatage neid noori kutte, kes on mitmes asjas paremad kui teie ise! Täpsema käega. Suurema energiaga. Noor kutt esialgu imetlebki ehk ainult oma sooritust ja on üsna rahul, aga mängujuht imetleb meeskonnatööd.

ÄRA HALVUSTA TAAVETEID!

Me teame lugu Taavetist, kes oli karjapoiss. Tema kolm vanemat venda sõdisid vilistite vastu Tammeorus. Papa Iisai saatis Taaveti vendadele toitu viima. Taavet jõuab rindele. Otsib vendi. Näeb Koljatit, kes suurustab. Aga Taaveti vanema venna Eliabi „viha süttis põlema Taaveti vastu" ja ta ütles: „Mispärast sina siia tulid?" Tahtsid näha taplust. Et oleks põnev. Sa pole mingi tegija! Tükid sinna, kuhu sul pole asja (1Sm 17:28).

Aga Taavet ei tulnud põnevust otsima. Ta nägi südamega. Ta nägi, et kaalul on Jumala rahva saatus. Ta nägi, et „see on Issanda võitlus", ja oli veendunud, et Koljati pärast ei pea keegi julgust kaotama. Ta oli valmis Koljatiga võitlema ja ta uskus, et „kogu maailm saab teada, et Iisraelil on Jumal" (1Sm 17:32,46–47). Saigi teada. Ja teab tänase päevani! Taavet võitis Koljati. – Kes nüüd olid pealtvaatajad? Hoopis vanemad vennad. Neist endist ei olnud võitlejaid, sest neil oli hirm.

Kui me oleme nagu Eliab ja ei usalda noori, kelle süda on õiges kohas ja põleb, siis me Koljatist võitu ei saa.

RISTIJA JOHANNESE ÕPPETUND

Teine näide on Uuest Testamendist. Ristija Johannes kuulutas ja ristis Jordani ääres. Rahvas voolas kokku (Jh 1:28). Vahest oli see sama koht, kus Eelija võeti taevasse. Ristija Johannes jätkas tööd, mida varem oli tehtud. Tema kuulutuse tulemusel hakkas sündima uus Iisrael. Ta koondas neid, kes parandasid meelt, lasksid end ristida ja ootasid Messiat. Uus äratusliikumine kestis umbes pool aastat. Päris lühike aeg.

Aga... selle aja jooksul ilmus Jeesus rahva hulka. Johannes ütleb: „Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu. Tema ongi see, kelle kohta ma ütlesin: Pärast mind tuleb mees..." (Jh 1:29–30).

Johannes, sa oled ainult pool aastat teeninud ja juba räägid: pärast mind... Mees, tee kõigepealt tööd! Aga Johannes vaatab ettepoole. Töötegija peab küsima: Kes tuleb pärast mind? Sellele tuleb hakata kohe algusest peale mõtlema. Seitsmekümneselt seda enam ära ei õpi. On juhte, kes selles vanuses hoiavad kramplikult ohje ega suuda ühtegi teist enda kõrval näha.

Arvesta kohe, et see, kes tuleb pärast sind, on parem kui sina... Johannes andis Jeesusele üle mitte ainult teatepulga, vaid ka oma jüngrid. Ja nad „läksid Jeesusega kaasa" (Jh 1:37). Kas tõesti peame ka selleks valmis olema?

AITA TEISI JEESUSELE LÄHEMALE!

Ristija Johannese loos on veel üks sõnum. Me ei kasvata jüngreid endale, isegi mitte oma töö järglasele, vaid Jeesusele. Me ei seo neid enda külge. Me teeme kõik, et nad kasvaksid Jeesusele lähemale.

Olen seda taibanud ja rõõmustan selle üle. Saaremaal me muudkui kasvatame ja jüngerdame, ja siis lehvitame hüvastijätuks, kui nad mujale elama asuvad. Olen otsustanud: Ma saadan kõik Jeesuse jüngrid õnnistusega teele! Kui ma kasvatan neid endale, on ainult aja küsimus, kui nad leiavad parema juhi või lähevad üldse kaduma. Kui annan nad Jeesusele, siis pole muret.

> Kui me ei usalda noori, kelle süda põleb nagu Taavetil, siis me Koljatist võitu ei saa.

Lõpuks midagi neile, kes tulevad pärast meid ja on paremad, uue põlvkonna töötegijad. Aga see sõna on neilegi, kes pikemat aega on vaimulikus töös olnud: „Nõndasamuti teie, nooremad, alistuge vanematele. Aga te kõik rüüstage end alandlikkusega üksteise vastu, sest „Jumal paneb suurelistele vastu, aga alandlikele annab armu". Alandage siis Jumala võimsa käe alla, et tema teid ülendaks õigel ajal; heitke kõik oma mure tema peale, sest tema peab hoolt teie eest!" (1Pt 5:5–7). ■

▲ Sven-Joonatani (vasakult) modereeritud piiblitunnis „Kust tulevad Timoteosed?" osalesid Elvast: Peeter Tamm, Lauri Meri ja Miikael Tamm; ning Rakverest: Enely Lehtme, Evelin Põldsaar ja Gunnar Kotiesen. Foto: Ermo Jürma.

Samal päeval, kui Kõrgema Usuteadusliku Seminari tudengid kaitsevad oma lõputöid, saan kokku EKB Liidu endise presidendi Meego Remmeliga, kes hetkel töötab rahvusvahelise õppejõu, 3D koguduse juhatuse liikme ning Eesti Kirikute Nõukogu asepresidendina. Räägime temaga teemal, mis viis teda maikuus Washington DC-sse, esindamaks Eestit ja siinseid kristlasi. World Summit in Defence of Persecuted Christians oli tippkohtumise pealkiri, ehk teisisõnu, ülemaailmne kogunemine tagakiusatud kristlaste kaitseks.

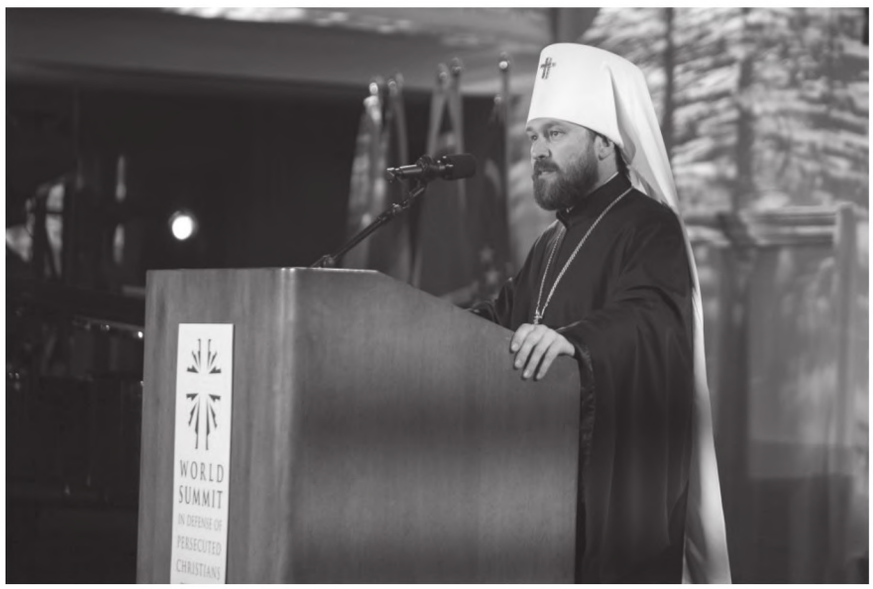

▲ Metropoliit Illarion: „Jeesus ei tõotanud oma järgijatele mugavust ega edu, vaid tagakiusu keskel tunnistuseks olemist. Tagakiusu aastad Venemaal lõhkusid maha õigeusklike, katoliiklaste ja protestantide vahelised barjäärid. Kristlasi tapeti või vangistati lihtsalt sellepärast, et nad olid kristlased. Täna ühendab meid kõiki Kristus."

Heakskõneleja Remmel kaitseb usuvabadust

■ Märt Saar, Tartu Risttee kogudus
■ Fotod: billygraham.org/gallery

Sellel tippkohtumisel oli 650 inimest esindamas 130 riiki, kes olid kutse järgi kas *„persecuted"* (tagakiusatud) või *„advocate"* (heakskõnelejad)? Sina olid vist pigem see viimane?

Jah, aga kui küsiti, kuidas meil Eestis elu on, siis lõin silmad piinlikkustundest maha. Meil on ikka ülim rahu võrreldes teistega. Samas olen selle teemaga kokku puutunud ka varasemalt, olles olnud Evangeelse Alliansi peasekretär. Allianss on selle teemaga tegelenud aastakümneid ja tal on ÜRO juures vaatlejastaatus inimõiguste teemal. Aga selline kogunemine nagu Washingtonis oli kindlasti midagi erakordset.

Tasus ära?

Kindlasti. Ma küll ei tea, kuidas on võimalik nii paljudele inimestele välja ajada lennupileteid ja hotellitubasid. Loodud oli isegi äpp (programm nutitelefonis). See võrgustas kokkusaanud inimesi omavahel ja aitas infot vahetada. Kohal olid USA asepresident Mike Pence, Moskva Õigeusu Kiriku metropoliit Illarion, mitmed vaimulikud juhid Lähis-Idast. Osavõtjatest oli suurem osakaal küll evangelikaalidel, aga esindatus oli väga lai. Oluline on, mida metropoliit Illarion ütles oma ettekandes väga selgelt – kui kiusatakse taga kedagi, siis ei ole vahet, mis konfessioonist ta on.

Nägid sa seal oma vanu sõpru? Said sa endale uusi sõpru?

Jah, ikka. (Naerab.)

Tagasi oled tulnud suurema teadlikkustunde ja südamevaluga?

Pigem ütleks, et vastutustundega. (Muutub tõsiseks.) Kuna olin seal ainuke eestlane, mõjus see kuidagi uuesti vastutavakstegevana. Tulin tagasi teadmisega, et minu ülesandeks on seista teiste eest, olla eestpalvetajaks ja -kõnelejaks.

Eesti Kirikute Nõukoguna saame 16. juunil kokku Vabariigi presidendiga ja minu ülesanne on käsitleda kristlaste tagakiusu temaatikat. Oma sõnumiga jõuame ka riigikogu liikmete ette. Novembris tuleb Euroopa Liidus usuvabaduskonverents, kus mul tuleb ettekanne pidada.

Kui kohtud presidendiga, mida sa ütled talle, kui ta peaks väitma, et usk ja uskumine ongi probleem? Ilmalik riik on turvaline lahendus – on ta väitnud kahel korral.

Ma ei kommenteeriks sellist oletust, kuidas ta midagi öelda võib. Eesti Põhiseadus ütleb, et ükski usk ei tohi domineerida teiste üle. Me palume tal meeles pidada seda, et me ei räägi komberuumist, vaid ka riigiterritooriumist, kus on lubamatu kristlasi marginaliseerida. Tema häälel ja sõnal on kaalu seda enam, et Eestist on saamas eesistujariik Euroopa Liidus.

Leidsin tagakiusatute kohta sellise definitsiooni: „Nemad, kes on kaotanud inimeste vaenulikkuse tõttu oma elud enneaegselt, olles olnud oma usu tunnistajad".

Selline oleks kõige ekstreemsem definitsioon. Tagakius võib olla ka vabaduse kaotus või varaline kaotus. Näiteks nn *stani*-riikides Kesk-Aasias. Seal on nii, et kui su kodunt leitakse rohkem kui üks Piibel, siis see konfiskeeritakse. Kui leitakse uuesti mõni Piibel, siis trahvitakse.

Seda leidub ka meile lähemate naabrite seas. Valgevenes on sisuliselt koguduste rajamine võimatuks tehtud

ja Venemaal on alates eelmise aasta juulist usuvabadus ära võetud, näiteks adventistide tegevusvabaduse osas.

Kas võiks öelda, et tagakiusu põhjustavad kurjus ja rumalus?
Tagakius võib tulla ilmalikus võtmes. Kui riigivõim on totalitaarne ja ei tohi teisiti mõelda. Need on Teekäija lugeja jaoks tuttavad ajad. Samuti usuenamusgruppide poolt. Nii toimub näiteks 80% tagakiusust islamistlikel aladel. Või siis ühiskonna ühe poliitilise poole eelistatuse tõttu, kus kristlased on marginaliseeritud ja nende seisukohti nimetatakse vihakõneks. Ma ei tea, kuivõrd kurjus ise tagakiusu põhjustab, aga kindlasti kasutab Kuri tagakiusu oma huvides ära.

Meile tuntud Lootuse Festivali eestvedaja Viktor Hamm oli samuti sellel kogunemisel. Ta olevat öelnud, et kristlased oleks pidanud sel teemal võtma vastutust juba aastaid tagasi.
Jah, Hamm oli kogunemisel plenaariumi juht ja võimalik, et ta ütles seda. Ma usun, et eestlased on pidanud juba võtma vastutust. Varasem peaminister Andrus Ansip kinnitas juba enne suure pagulaskriisi algust kirikute esindajatega kohtudes, et tema seisab omalt poolt usuvabaduse eest. Samas on meediaühiskonnas toimunud 10 aasta jooksul vägagi palju muudatusi ja täna võib rohkem ära teha.

Ma julgeks väita, et 3D koguduses on olnud üsna palju tagakiusu. Küllaltki palju on juhtumeid, kus noored, saades usklikuks, kogevad oma perekondade hukkamõistu. Sinu sõnul võtab noore usuletulekuga harjumine vanematel vähemalt aasta aega?
Jah, seda on olnud väga palju. (Muutub eriti tõsiseks.) Minu põlvkonnal tuleks tuhka pähe raputada. Oleme kasvanud üles nõukogude ajal ja vaadanud „Kevadest" Julk-Jüri või siis „Viimset Reliikviat" ning sellest on tekkinud enesesäilitamise mõttes sõnum: ära mine kirikusse! Sellist mõttelaadi on põhjustanud ka pedofiiliajuhtumid katoliku kirikus.

Vanemad armastavad oma lapsi ja 3D koguduse puhul võivad nad mõelda, et ei taha lasta neid kuhugi nurgatagusesse paika, kus ei ole isegi kirikuhoonet. Kui laps saab usklikuks, tahavad nad teda sellest välja tuua. See on keeruline teema ja reaktsioone on seinast-seina. Vanematel on vaja reaalset kokkupuutepunkti ja suhtumised võivad siiski muutuda.

Mida saame tagakiusu puhul kristlastena ära teha?
Ma võtaksin vastuse konverentsi läkitusest. Esiteks, inimeste ja olukordade eest palvetamine. Teiseks, heakskõnelemine ja asjadest rääkimine. Kolmandaks, kogudustena sellest teemast pideva ülevaate andmine. Neljandaks, annetamine organisatsioonidele, kes sellega tegelevad. Viiendaks, rahualgatuslikest liikumistest osavõtmine. Kuuendaks, inimõiguste temaatika päevakorral hoidmine. Ja viimaks, teiste sildistamise asemel hoopis evangeeliumi kuulutamise fookuses hoidmine.

Kas me ei peaks Piibli järgi lihtsalt rõõmsad olema, kui kannatame?
Mäletan, kui olin 1985. aastal Kesk-Venemaal sõjaväes aega teenimas ning jagasin oma usku ja evangeeliumi. See oli enne perestroikat ja kui Gorbatšov alkoholivastase propagandaga alustas. Jäin kuulutustööga vahele. Mäletan, et olin sõjaväe käimla ja aia vahel ning, tõstes silmad üles taeva poole, ütlesin Jumalale, mida tunnen. Sel hetkel täitis ta mind rõõmuga! See on üleloomulik rõõm. Me ei näe ka Jeesust Ketsemani aias ja risti peal rõõmustamas, ammugi veel teiste üle naermas.

Meid on kutsutud tegema teistele seda, mida me tahame, et tehtaks meile. Seepärast seisame ka teiste õiguste eest.

Sul on olnud vist isa eeskujuks, kuidas oma usku välja elada?
Täiega! KGB andis ülikoolile korralduse isa arstiteaduskonnast välja visata, sest ta kuulutas mitmel pool evangeeliumi. Mind pani see üsna varakult mõistma, mis võib usklikuks olemisega kaasneda. Samas mäletan, et mind valmistati lapsena selleks ette. Kui minult tuldi küsima, kas tahan saada oktoobrilapseks, teadsin vastu küsida, kas see on vabatahtlik või sunniviisiline? Kui vastati „vabatahtlik", oli minu järgmiseks küsimuseks, aga miks te mind siis sunnite? Õppisin väljendama oma usku ja võitlema selle eest. Jah, isa on olnud mulle oma looga eeskujuks.

Oled sa valmis kuulutama usku seal, kuhu iganes Jumal sind juhatab, isegi kui see tähendab tagakiusu?
Probleeme oleks sellega küll, aga valmidus on olemas. Lisaks evangeeliumi kuulutamisele saan rääkida ja seista ka teiste eest. Õpetades saan reisida ja olla saadik ka Eestile. Olen valmis! (Rõõmsameelselt.) ■

▲ Franklin Graham soovis õnnistust (ja enne ka palus õnnistust) USA asepresident Mike Pence'ile, kes ütles: „Ajalugu jutustab, et ühe usu tagakiusamine viib lõpuks kõigi uskude tagakiusuni. Keset kõike, mis täna maailmas toimub, kasvab Kristuse Kirik ja kristlaskonna hulk."

Juubelikongressil osales 115 vaimulikku. Foto: Tiit Kuusemaa.

EELK kirikukongress Tartus

■ Eesti Kiriku materjalide põhjal Ermo Jürma

26.–27. mail toimus Tartus EELK kirikukongress: „Vabaduseks on Kristus meid vabastanud" (Gl 5:1). Sellega tähistati 100 aasta möödumist vaba rahvakiriku sünnist, mil senise balti härrasrahva ja maaomanike asemel sai oma kohale kogudus ehk kiriku liikmeskond.

Kongressi kuulutas avatuks armulauaga jumalateenistus. Seal teenisid piiskopid, praostid ja õpetajad, laulis ühendkoor. Eesti kodudesse tõi selle ERRi telepilt.

Peapiiskop Urmas Viilma meenutas, et 100 aastat tagasi kuulus Eestis pea terve rahvas kirikusse. Kuigi see enam nii ei ole, on luteri kirikul vastutus teenida kogu rahvast.

Eesti Teaduste Akadeemia president prof Tarmo Soomere võrdles kirikut ja teadust, nentides, et nii üks kui teine on avalikkuse tähelepanu ja ka surve all, aga kummaski pole kõik ratsionaalselt ära seletatav.

Ettekande pidasid peapiiskop Urmas Viilma (vasakult), prof Margit Sutrop ja prof Tarmo Soomere. Foto: Liina Raudvassar.

Tartu ülikooli humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna (kuhu kuulub ka usuteaduskond) dekaan prof Margit Sutrop avas reformatsiooni mõjusid Eesti ühiskonnas, toetudes sotsioloogilistele uuringutele.

Vaimulike konverentsil ütles UI prof Thomas-Andreas Põder: „Luterliku kiriku tulevik Eestis sõltub sellest, kas inimestel õnnestub ühenduses kirikuga kogeda tähendusrikkaid ja sügavaid hariduselamusi – selliseid, mis kutsuvad ja inspireerivad neid aktiivselt osalema kristlikus ning kiriklikus elus."

Juhatuse esimeeste konverentsil leiti, et omavalitsustega saadakse enamasti hästi läbi, kuid muinsuskaitse inspektoritelt oodatakse inimlikumat suhtumist. Kirikukontsertide korraldamisse suhtutakse üldiselt soosivalt. Töötubade teemadeks olid veel palve tähtsus, suhtlemine meediaga, eesolev haldusreform.

Kirikumuusikute konverentsil käsitles muusikateaduse doktor Anu Kõlar iseseisva kiriku algusaega. Murrangulise oli aasta 1928, kui Tallinnas peeti IX üldlaulupidu, mille kavas ei olnud ühtegi vaimulikku laulu. Riigikogu põhjendas – kirikulaulud olla saksa laulud. Aasta pärast algas kohalike vaimulike laulupäevade buum.

Tooni Leedjärve ja Aivi Otsniku ettekanded vaatlesid nõukogude aega. Siis loodi usuteaduse katsekomisjoni juurde muusikaosakond, asutati noortekoor, keda peapiiskop Kuno Pajula kutsus kosjakooriks – sealt tekkis 16 abielupaari.

Tänast päeva kirjeldas kirikumuusika liidu sisutihe aruanne, mida kommenteeriti humoorikalt, et „siis polnud enam selge seegi, kes on organist või mitmest laulust algab kontsert".

Kongress võttis vastu avalduse kiriku rollist Eesti ühiskonnas, milles öeldi: „Vaba rahvakirik eristab usule ja südametunnistusele tuginevat ning ühiskondlikku poliitilist ühiselu. Vaba rahvakirikuna elame maailmavaateliselt ja religioosselt mitmepalgelises ühiskonnas. Katsed eirata erinevate eluorientiiride tähendust ja mõju ühiskondlikule elule või pidada neid üksnes privaatsfääri kuuluvaks on osutunud lühinägelikeks. Vajalik on usuliste ja maailmavaateliste veendumuste avalik tunnistamine ning nende üle ja nende vahel toimuv diskussioon. Vaba rahvakirikuna on meie ülesanne tunnistada ja mõtestada kristlikku usku avalikus dialoogis."

Kongressile saatsid tervituse president Kersti Kaljulaid ja peaminister Jüri Ratas. Allkirjastati koostööleping Eesti ja Soome luterlike kirikute vahel. Tänati kiriku pühendunud töötegijaid. Peapiiskop Urmas Viilma: „Täna Tartus toimunud EELK juubelikongressil oli küll see tunne, et see on meie OMA kirik. Ma tänan väga kõiki, kes meie kiriku sünnipäeva kordamineku heaks pikki kuid, nädalaid ja päevi tööd tegid ja vaeva nägid. Suur, suur tänu ka kõigile osalejatele, kes selle oma kiriku tunde aktiivse kaasalöömisega kirikuelus igapäevaselt tekitavad. Suur tänu Jumalale teie kõigi ja meie oma vaba rahvakiriku eest!" ■

Foto: Presidendi Kantselei/Mattias Tammet.

President Kaljulaid: *Eesti kirikud on vabad tegutsema oma veendumuste järgi*

16. juunil võttis Eesti Vabariigi president proua Kersti Kaljulaid Kadriorus vastu Eesti Kirikute Nõukogu ja selle liikmeskirikute juhid. EKB Liidust võtsid osa ja sõna liidu president Erki Tamm, EKN asepresident Meego Remmel ja EKN täitevsekretär Ruudi Leinus. Ligi tunniajase vestluse keskmes oli mõttevahetus, kuidas kristlased ja kirikud saavad oma maad ja rahvast paremini teenida.

President rõhutas, et Eesti kristlaskond on osa suuremast vabakonnast, kes panustab ühise hea nimel kaasaja demokraatlikus ühiskonnas. Põhjamaadega võrreldes, kus olnud riigikiriklik traditsioon, on tema sõnul Eesti kirikutel ja koguduste liitudel üldiselt liberaliseeruvas maailmas enam vabadust ja võimalusi elada ja tegutseda nimelt oma veendumuste järgi. President kinnitas, et seisab jätkuvalt usuvabaduse eest, olgu Eesti ühiskonnas või mujal maailmas.

EKN meenutas presidendile, et 80% maailma elanikkonnast elab täna piiratud usuvabaduse tingimustes ja 80% maailma kristlaskonnast kogeb islamistlikku tagakiusu. Lähis-Idas on kristlaste arv viimaste aastatega kümme korda vähenenud. Massilised tapmised, vangistamised, ahistamised on sundinud inimesi kodumaalt põgenema. Välisriikides pagulastena elavad kristlased vajavad ka Euroopa Liidu riikide poliitilist ja praktilist toetust naasmaks ajaloolistesse kodupaikadesse, kus 2000 aastat elatud.

Reformatsioon, mille 500. aastapäeva tähistamisest samuti räägiti, on kujundanud eestipärast arusaamist usuvabadusest. „Just Eesti-taolises vabas ühiskonnas, kus riik üht kirikut teisele ei eelista, on ka kirikutel parem ning julgem tegutseda ja oma elu korraldada," tõdes Vabariigi president, kes lubas osaleda ka novembrikuus Eestis toimuval EL usuvabaduse konverentsil. Usulise kirjaoskuse õpetamise vajalikkusest kõneldes kinnitas president, et EKN saab anda oma panuse kiriku ja religiooni teemade sisukamaks käsitlemiseks üldhariduskooli ühiskonnaõpetuse õppekava parendamisega.

EKN tänas presidenti, et ta on hea sõnaga tunnustanud kogudustes tehtavat tööd inimeste ja kogukonna heaks. EKN president Andres Põder kinkis president Kersti Kaljulaidile EKN poolt üllitatud raamatud *Eesti oikumeenia lugu* ja *Kuhu lähed, Maarjamaa?* ning *Teeliste kirikud 2017.* ■

Mähe kiriku taastamine edeneb

■ Ruudi Leinus, Mähe baptistikoguduse pastor, Foto: Haldi Leinus.

Mähe kiriku taastamisel tuli esmalt ehitada uus torn. Selleks tehti aprillis mitmeid lammutustöid ja valati vundament. Torni kiivriosa valmis maa peal ja 5. mail paigaldati see 18 minutiga torni otsa. Jumal on hoidnud ja lubanud ehitustöödel edeneda. Ka kolm USA vabatahtlikku olid meile nädala jooksul abiks. Töö jätkub mitmes lõigus ja me vajame nii eestpalveid kui toetusi.

Millal oleks hea pöörduda?

Ruudustikus on vasakult paremale lugedes üks mõte Piiblist. Iga täht ruudustiku all on õiges tulbas, ent mitte õiges järjekorras. Kui paigutad tähed tagasi ruudustikku, saad piiblisalmi, mis vastab pealkirjas olevale küsimusele. Sõnavahesid tähistavad mustad ruudud. Kõik salmis olevad kirjavahemärgid on ruudustikus ette antud. Piiblisalm on võetud 1997. aasta piiblitõlke järgi.

Eelmise Tähesaju „Kellel on Jumal?" lahendus on kirjas 2Jh 1:9b: „Kes püsib Kristuse õpetuses, sellel on nii Isa kui ka Poeg."

„Seda kooli pole võimalik ilma palveta lõpetada”

■ Einike Pilli, KUSi rektor
■ Fotod: Ermo Jürma.

Õppimiseks on vaja vähemalt kahte asja – alandust tunnistada, et me veel ei tea kõike, ja sitkust õppimise pingele vastu pidada. Esimest on vaja õppima asumiseks ja teist kooli lõpetamiseks. Nii lihtne see ongi!

Juunikuu teisel nädalal oli sitkuse tasustamise aeg. Kolmapäeval asusid oma töid kaitsma neli diplomanti. **Janek Järveots** (Kuressaare Siioni kogudus) oli uurinud prohveteid ja lõpuprojektiks teinud valmis kaksteist õppevideot Vana Testamendi väikestest prohvetitest. Neid saavad kasutada kõik, kellele piibliõpe huvi pakub. Videote lõpus on ka aruteluküsimused väikegruppidele.

Ester Murrand (Pärnu kogudus Sool ja Valgus) võrdles kahe Pärnu koguduse üldlaulu ja püüdis selle kaudu mõista sügavamalt ühise laulu tähendust kristlaste elus.

Kolmas lõpetaja, **Panainti Posmatś** (Tartu Kolgata baptistikogudus, vene osakond) oli läbi viinud üksteist intervjuud EKB Liidu eesti- ja venekeelsete juhtidega, et mõista koostöö võimalusi ja kitsaskohti. Töös tuli esile, et vahel tuleb erinevate rahvusgruppide ajaloo mõistmiseks näha veidi vaeva, aga koostöö on Jumala abiga kindlasti võimalik.

Viljar Roosimaa (Ridala baptistikogudus) käsitles oma töös väga keerukat taasabiellumise teemat. 17 küsitletud pastori vastuste põhjal kujunes välja nelja erineva suhtumisega skaala. Tööd võib kokku võtta, öeldes, et ühtset seisukohta peale lahutust taasabiellumise kohta meie liidus ei ole. Samas ei pea keegi vastanutest lahutust loomulikuks ega heaks. Autori töö tõstatas mitmeid küsimusi – näiteks abielu definitsioonist ja teoloogilisest tähendusest –, millele tuleb vastata juba järgmistel uurijatel. Kõiki töid on võimalik lugeda seminari kodulehel vilistlaste nimedele klõpsates.

Reedesel päeval toimus seminaris lõpetajate teeleläkitamise jumalateenistus. Läkitusjutluse teemal „Muidu olete saanud, muidu andke!” pidas rektor Einike Pilli. Jumalateenistuse lõpus, kui Erki Tamm lõpetajatele õnnistust palus, sirutasid kõik õppejõud nende üle õnnistades oma käed. Nagu igal heal peol, ei puudunud ka tort ja lilled.

▲ Tervitama ja lõpetajatega *selfie*'t tegema oli tulnud EKB liidu president Erki Tamm.

Lõpuaktusel selgus, et seminaris õppimiseks on vaja lisaks alandlikkusele ja sitkusele veel ühte asja – palvet. Panainti ütles lõpetajate nimel sõna võttes, et seda kooli ei ole võimalik ilma palveta lõpetada. Ja see on hea.

Uusi üliõpilasi võetakse vastu, alates 26. juunist kuni 18. augustini. Kui sinus on piisavalt alandlikkust, sitkust ja palvemeelt, siis see kool võib olla Sinule! ■

▼ Kõrgema Usuteadusliku Seminari 28. tööaasta kevadist suurpäeva jääb meenutama ühispilt.

KÕRGEM USUTEADUSLIK SEMINAR

kutsub õppima "Vabakirikliku teoloogia ja juhtimise" rakenduskõrghariduse õppekavale

//Ettevalmistus kuulub alati Jumala plaanidesse//

Neljale spetsialiseerumisele on lisandunud uus võimalus:

- ◊ **UUS! Ülistusteoloogia**
- ◊ **Praktiline misjon**
- ◊ **Koguduste rajamine ja arendamine**
- ◊ **Noorsootöö**
- ◊ **Teoloogia**

Igas valdkonnas teostatakse spetsialiseerumis-projekt ning kõik õppijad saavad valida endale mentori.

Vastuvõtu aeg:

10.06-25.08

Rohkem infot kus.tartu.ee või telefonil 5186219

2-AASTANE TÄIENDUSKOOLITUS KOLMES OSAS

INSPIREERIV ÜLISTUS

1. ÜLISTUSE ALFA EHK BAASKURSUS (SÜGIS 2017) TALLINNAS JA TARTUS

2. VIIS KAHEPÄEVAST MOODULIT (TALV 2018-KEVAD 2019)

3. MEESKONDLIK ÜLISTUSPROJEKT

EELISTATUD ON KOGUDUSTE ÜLISTUSMEESKONNAD.
KOOLITUSE KÕIKIDE OSADE LÄBIMISEL SAAB 20 EAP, MIDA ON VÕIMALIK KOMBINEERIDA SEMINARI RAKENDUSKÕRGHARIDUSEGA (VEEL 160 EAP LÄBIMISEL).

KRISTLIK SUVEFESTIVAL

järgi?

Kohila, 7.–9. juuli 2017

REEDE, 7.juuli

18.00 **Avateenistus**. Aaron Jen, Kohila sekstett

18.15 **Laste linnalaager “Salajased jäljed”.** Näidend Noa laev

20.30 **The Ilves Sisters** Kohila mõisas

LAUPÄEV, 8. juuli

10.00 **Piiblitund**. Aaron Jen

10.00 **Laste linnalaager “Salajased jäljed”.** Näidend “Joona lugu”

11.30 **Iisrael filmis, muusikas ja sõnumis** – ansambel Keshet ja Allar Känd

13.30 **Maastikumäng**

13.30 **Film “Kohila kogudus 100”** koguduses

15.30 **Laulge kaasa kontsert-teenistus**. Viljar Liht, Helari Puu ning saate-ansambel

15.30 **Noorteprogramm** noortekeskuses

19.00 **Noorteõhtu** Gunnar Kotieseniga

19.30 **Misjonikoori kontsert** Hageri kirikus

PÜHAPÄEV, 9. juuli

10.00 **Piiblitund**. Aaron Jen

11.00 **Pidulik jumalateenistus.** Mosaiik koguduse gospelkoor, Hannes ja Co, jutlustab Erki Tamm

11.00 **Laste linnalaager “Salajased jäljed”.** Lastekirik

Majutuse ja toitlustamise info www.ekklesia.ee